

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček, rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izbeja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4003.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lire; Estero, mese 20 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni.

Filiale: Novo mesto.

Osne čete prodirajo jugovzhodno od El Alameina

Nad 50.000 ujetnikov v Sebastopolu

Nemške in zavezniške čete napadajo na 300 km široki fronti — Bombe na Aleksandrijo

Vojno poročilo št. 766

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Delovanje osnih sil se ugodno razvija jugovzhodno od El Alameina. Mogočne sovražne postojanke so bile zavzete, prijetih je bilo nad 2000 ujetnikov ter zaplenjenih ali uničenih 30 topov in številna oklepna vozila.

Tudi včeraj je naše letalstvo krepko posegalo v boje na suhem ter je v bojih uničilo pet angleških letal.

Letališči v Mikabbi in Ta Veneziji sta bili silovito bombardirani in številne bombe vseh velikosti so neposredno zadele njune naprave. Spremljevalni italijanski in nemški lovci so v zračnih bojih sestrelili 17 angleških letal.

Pet naših letal se včeraj ni vrnilo z dnevnih vojnih poletov.

Naši hitri čolni, ki delujejo v Črnem morju, so napadli sovražne prevozne ladje, bežeče iz Sebastopola ter so potopili eno rusko stražno ladjo v zalivu Balaklava.

Ankara, 3. julija. AS. Po poročilih iz Egipta so Angleži odpeljali vse zlate zaloge egiptovske Narodne banke iz Kaira v neko mesto v Južni Afriki.

Uspeh italijanskih »Masov« in podmornic v Črnem morju

Rim, 3. julija. AS. Flotilji italijanskih »Masov« in podmornic, ki so se udeležile obleganja Sebastopola, poveljuje kapitan Francesco Mimbelli, ki je bil odlikovan z zlato kolajno za vojaške zasluge. Italijanska flotilja je v štirih tednih izvedla mnogo napadov na sovražni promet in je potopila tri sovjetske podmornice, dve 10.000 tonski ladji, od katerih je bila ena natovorjena s strelivom in dve manjši ladji z vojaštvom. Ena potopljena rdeča podmornica je bila »Ekvok« drugi dve pa sta pripadali razredoma »Dekabriste« in »Sčac«.

Osne sile bodo spoštovala neodvisnost Egipta

Rim, 3. julija. AS. Agencija Stefani poroča: Države Osi v trenutku, ko njihove oborožene sile zmagovito napredujejo na egiptovskem ozemlju, slovesno potrjujejo svoj trdni namen, da bodo spoštovala in zagotovile neodvisnost ter suverenost Egipta. Osne sile ne vstopajo v Egipt kakor v sovražno državo, marveč z namenom izgnati Angleže iz egiptovskega ozemlja in nadaljevati vojaške operacije proti Angliji v svrhu osvoboditve Bližnjega vzhoda izpod angleškega gospodstva. Politiko Osi vodi načelo, da je Egipt last Egiptanov. Ko bo Egipt osvobojen okov, ki so ga vezali na Anglijo in po sili katerih je moral prenašati posledice vojne, bo zavzel določeno mesto v skupnosti neodvisnih in suverenih narodov.

Uspešni nastopi zoper upornike v Bosni

Zagreb, 3. julija. AS. Obsežni nastop italijanskih vojnih sil zoper nestalno zaplotniško vojskovanje partizanov na Hrvatskem pojasnjuje obsežna uradna razlaga, ki jo prinaša hrvatski tisk. Ta poudarja, da je boj potekal med težavami vseh vrst in da je zmaga ovire, ki jih je postavljala huda zima, neprehodno ozemlje in pa bojni sistem upornikov sam.

Italijanski bojni nastop, pravi hrvatska razlaga, je mogoče razdeliti na tri razdobja: prvo sega od 15. marca do 15. aprila. Tedaj so italijanske čete krenile na vse strani po ozemlju, ki ga imajo zasedenege ter so prizadevale hude udarce, da so imeli čez 2000 mrtvih. Hkrati so sprožile italijanske, nemške in hrvatske čete mogočne napade v Bosni.

Drugo razdobje je trajalo od 15. aprila do 15. maja. Tedaj so italijanske, nemške in hrvatske čete ob sodelovanju italijanskega letalstva in pod visokim vodstvom poveljnika II. italijanske armade izvajale v vzhodni Bosni, poglavitem središču vstaje, obsežne akcije za potlačitev vstaje in sicer vzhodno od Sarajeva. Vedno pod vodstvom poveljnika II. italijanske armade so potem bili očiščevalni nastopi na predelu jugovzhodno od Sarajeva. Stri so bili vsi poskusi upornikov za odpor. Boj se je razvijal z nepremagljivim zagonom in navdušenjem. Uporniki so imeli čez 5000 ljudi vrženih iz boja, od tega 600 mrtvih. Takoj po prihodu čet v očiščene kraje so hrvatske oblasti prevzele civilno upravo in spet prinesle tja red in mir.

V tretjem razdobju, od srede maja pa do tretje desetine junija so italijanske čete navzile naporem in preskušnjam dolgih mesecev nadaljevale svoj pohod po neprehodnih pokrajinah ter uničevale po Hercegovini nasprotnikove tope, ki so zastoj skušale pobegniti. Samo prav majhnemu delu se je posrečilo rešiti, glavno jedro pa je bilo obkoljeno in prisiljeno, da položi orožje. Ugotovljene izgube znašajo 500 mrtvih, nekaj sto ranjenih ter 1500 ujetnikov. Boj se nadaljuje in ne bo dolgo, ko bodo ostanki upornikov tulp uničeni. Med zajetim plenom, ki je v zelo dobrem stanju, je veliko pušk, strojne in strojniški pušk ter nekaj topov.

Novozelandske čete v Kairu

Cariograd, 3. julija. AS. Izvedelo se je, da so zaradi zmedenega vojaškega položaja v Egiptu novozelandske čete zasedle Kairo. Vlaki, ki prihajajo iz Iraka in Transjordanije v Turčijo, imajo velike zamude zaradi gneče na irakih železnicah. Potniki poročajo o precejšnjem gibanju vojaštva v smeri proti Siriji in Transjordaniji.

Hitlerjev glavni stan, 3. julija. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Jugovzhodno od Sebastopola so zadnji ostanki boljševiških čet na skrajnem koncu polotoka Kerzoneza pred uničenjem.

Pri boju za trdnjavo Sebastopol je bilo do 2. julija prijetih nad 50.000 ujetnikov, zaplenjenih ali uničenih 21 tankov, 503 topovi, 662 metalecev granat kakor tudi mnogotero drugo orožje in vojno gradivo vseh vrst.

Na morju pred Krimom so nemški in italijanski hitri čolni potopili tri sovražne oborožene stražne čolne in zajeli člane posadke, ki so se rešili.

Na kavkaški obali Črnega in Azovskega morja so bojna in strmovalna letala s posebnim uspehom napadla več pristanišč, med drugimi Novorosijsk, Anapa in druge kraje ob kavkaški obali. En minonosce in 10 obalnih ladij je bilo potopljenih, 4 rušilci, 7 trgovskih ladij, 1 šolska ladja ter 1 plavalčji dok pa so bili uničevalno zadeti.

Na južnem odseku vzhodnega bojišča so nemške in italijanske čete odbile več krajevnih napadov s krvavimi izgubami za Sovjete.

Napadi nemških in zavezniških čet so skoro 300 km široko naleteli sovražno fronto. Zagrizeni protinapadi sovražnih oklepkih brigad so bili odbiti s težkimi izgubami za sovražnika. Samo ena hitra divizija je od 28. junija do 2. julija brez lastnih tankovskih izgub uničila 100 sovjetskih tankov. Močne letalske skupine so bombardirale sovražne postojanke in preskrbovalni dovoz po cestah in železnicah.

Pri Čezvu so nemške čete vdrle kljub žilavemu odporu v sovražne postojanke in zavzele več krajev.

V zalivu Kola so bili ponovno obrežni pomoli, ladjedelnice kakor tudi preskrbovalni obrati v pristaniščih Rosta in Murmansk z bombami zadeti in izbruhnili so požari v mestu ter pristanišču.

V Egiptu je bilo pri razširitvi prodora skozi črto pri El Alameinu zavzetih več močno utrjenih postojank. Nad 2000 Angležev je bilo ujetih, uničenih ali zaplenjenih pa 30 topov in pa mnogo tankov.

Nočni letalski napadi so veljali vojaškim pravam v Aleksandriji.

Vzhodno od Islandije je neko letalo potopilo 1.400 tonsko trgovsko ladjo.

Pri kratkem dnevnem napadu desetih angleških bombnikov na mesto Flensburg je izgubil

sovražnik dve letali. Med civilnim prebivalstvom je bilo nekaj žrtev.

Preteklo noč so slabe angleške letalske sile spuščale razdiralne in zažigalne bombe na okolico in mesto Bremen. Izgube civilnega prebivalstva so majhne. Požari so nastali predvsem v stanovanjskih četrtih. 14 napadajočih bombnikov je bilo sestreljenih.

Berlin, 3. julija. AS. Izvedelo se je iz vojaškega vira, da so Sovjeti včeraj izgubili v letalskih dvobojih 71 letal.

Posledice zavzetja Sebastopola

Stockholm, 3. julija. AS. »Svenska Dagbladet« objavlja v poročilu svojega londonskega dopisnika, da, čeprav se v London ni prispelo uradno sovjetsko poročilo o padcu Sebastopola, tamkaj nihče ne dvomi v resničnost nemških vojnih poročil in vojaški kritiki raznih listov že premišljajo, kako občutno bo padec Sebastopola vplival na druge odseke vzhodnega bo-

jišča in da bo nemško letalstvo, ki je bilo prej zaposleno pri Sebastopolu, lahko nastopilo na drugih področjih. V Londonu ne vedo, kaj se bo zgodilo z rusko mornarico v Črnem morju, upajo pa, da se je lahko še pravočasno zatekla v Batumi in Novorosijsk na kavkaški obali. Zadnje dni v Sebastopolu niso mogli več gasiti požarov, ker ni bilo vode. Tisk tudi odkrito priznava razdejanje na utrjenih sebastopolskih postojankah, ki jih je nemško letalstvo dnevno 10 do 20 krat bombardiralo, tako da so sploh opustili alarme zaradi pogostih napadov. »Daily Express« piše: Padec Sebastopola bo imel težke posledice za celotni potek vojne. Čeprav so imeli Nemci znatne izgube, bodo vendar lahko večino svojih sproščenih sil vrgli proti Timošenku in na bojišče pri Harkovu. Velika nova naloga bo padla na angleško vojsko na Bližnjem vzhodu. Padec Sebastopola je znak za napad, ki lahko dovede Os do končne zmage, ako bo uspel. Lahko se smatra, da se je pričakovana velika osna ofenziva pričela.

Od Tobruka do El Alameina

Osni oddelki so v 11 dneh zavojevali 540 km dolgo pot

Rim, 3. julija. AS. Vojaški govornik je podal kratek pregled dogodkov, ki so se odigrali od padea Tobruka (21. junija) do zasedbe El Alameina (1. julija). V 11 dneh so osne čete prehodile in zavojevale 540 km dolgo pot. To je pravi rekord.

Ko so Italijani in Nemci 21. junija zasedli Bardijo in Tobruk, so bili 23. junija zvečer že na Egiptovski meji, ko so strli sovražni odpor v trdnjavah Capuzzo, Solum, Halfaja in Sidi Omar. Naslednjega dne sta se deseti in 21. italijanski armadni zbor nahajala v Bugbugu, italijanske in nemške motorizirane sile pa so bile že 50 km vzhodno od Sidi Barranije. Razdalja med Tobrukom in egiptovsko mejo znaša 140 km. Osne čete so zmagale to pot v manj kot treh dneh in v naslednjih 24 urah so imele za seboj novih 80 km med egiptovsko mejo in Sidi Barranijem. Zmagoviti oddelki, ki so se nezaustavljivo valili proti vzhodu, so morali zlomiti resno oviro v trdnjavi Marsa Matruh. Angleške utrdbe v in okoli te trdnjave so bile čudovite. Trdnjava je bila obdana s tremi protitankovskimi jarki. Prvi, ki je bil približno 20 km daleč od meje, je bil 4 metre širok in 3 metre globok. Drugi je bil zavarovan z obsežnimi minskiimi polji in številnimi žičnimi ovirami. En kilometer za njim je bil zopet velik jarek, ki je prav tako bil zaščiten z žičnimi ovirami. Med temi jarki so bile krepke protitankovske ovire iz železobetona, po tri in tri skupaj in trdno zasajene globoko v zemljo. Med protitankovskimi jarki so se nahajali številni topovi in bunkerji, ki so bili tako razporejeni, da je bil možen prehod samo po določenih »hodnikih«, kjer je bil na napadalec osredotočen topovski in strojnični ogenj.

Med 24. in 26. junijem so oklepne enice skupno z motorizirano pehoto stopile v stik s prvimi obrambnimi črtami pred Marsa Matruhom. Deseti in 21. italijanski armadni zbor sta navajala na trdnjavo od zahoda in juga, 90. nemška oklepna divizija pa je napadla od vzhoda. Oklepni edincem se je sprva postavila po robu velika množina sovražnih tankov severno od Bir Kalde. 27. jun. so Angleži izgubili mnogo tankov. Ponoči na 28. so si sovražni tanki prebili umik proti vzhodu. 28. jun. so pehotne čete, kakor tudi čete nemške 90. oklepne divizije stopile v stik z branilci Marsa Matruha.

Ko so se oklepne enote že obrnile proti 60 km oddaljeni Fuki, se je začel masni napad na Marsa Matruh. Pehota se je vrgla skozi edino možno prehode, letalstvo pa je obstrlevalo sovražno topništvo. Ob 9.30 je 7. polk bersaljerov zlomil odpor, kar se je istočasno posrečilo tudi 90. nemški diviziji. Istega dne je pehota že prodirala proti vzhodu ob obrežni cesti. 30. junija je bila že v stiku s sovražno obrambo pri El Alameinu na 60 km dolgem bojišču. El Alamein je bil še edina resna ovira na poti proti Aleksandriji. Angleži so tamkaj organizirali podobni obrambni sistem kakor v Tobruku in Marsa Matruhu. Med Marsa Matruhom in El Alameinom znaša razdalja 150 km. Tridesetega zvečer je prešel 21. italijanski armadni zbor v napad od severa, italijanski in nemški oklepni oddelki so navajali na sovražno fronto na sredi, ena italijanska oklepna divizija ter drugi italijanski armadni pehotni zbor pa od juga. Napad se je vršil 1. julija. Bitka je bila trda, ker se je sovražnik besno boril, zavečajo se odločilnega pomena te bitke. Angleške obrambne črte so bile zlomljene v nekaj urah. Italijanska divizija »Trento« se je vrgla skozi izsiljeni prehod, da je obkolila ostanke angleških sil v El Alameinu. Isto je storila tudi 90. nemška divizija, ki je nasprotniku zaprla umik proti vzhodu. Drugi oddelki so te operacije podpirali. Na jugu je 20. italijanski armadni zbor ter italijanska oklepna divizija »Littorio« obkolila trdnjavo še v širšem pasu. Odločilna bitka je bila dobljena.

Angleški pritisk na vlado v Egiptu

Ankara, 3. julija. AS. Iz Egipta poročajo: Namesto da bi Angleži nudili odpor prodirajočim osnim četam, so vedno bolj nezaupni ter stavijo vedno več zahtev egiptovski vladi, boječ se, da bi ne bila vojna zadostiti angleškimi željam. Določili so nekoga člana angleškega poslanstva v Kairu za »zvezec med predsednikom egiptovske vlade in pristojnimi angleškimi častniki v Egiptu ter angleško vlado za nadzorstvo nad delovanjem vlade v Egiptu. Ta korak je izzval v egiptovskih političnih krogih precejšnjo zaskrbljenost.

napadu in rekel: »Nikdar nisem bil mnenja, da bo vojna kratka. Mnogo verjetneje je, da bo vojna dolga.« Nato je Churchill brez sramu klepetal: »Brez ozira na naše izgube v Aziji, na naše poraze v Libiji, na naraščajoče število potopljenih parnikov z zaupanjem trdim, da se je moč in splošen izgled združenih narodov mnogo zboljšal od konca preteklega leta, ko sem obiskal Roosevelta.« Churchillovo zboljšanje naj bi bil ruski odpor, ki da je omogočil osredotočenje vseh sil proti osnim vojskam v Libiji in pa pomnožitev letalske sile pri zaveznikih. Nato je hitro preletel položaj v Tillem morju in na zaključku izjavil, da bo imel poraz v Egiptu zelo važne posledice. Ko je končal svoj govor z običajnim slavošpevom o zmagi, je Churchill dejal: »Po vsem tem se torej še borimo za svoj obstoj. Naloga zbornice je, podpreti ali spremeniti vlado. Če je ne more spremeniti, jo mora podpreti.« Zbornica je nato s 475 : 25 glasovom odbila predlog za nezaupnico vladi in s tem dokazala, da ni nobenega kandidata, ki bi hotel sprejeti težko Churchillovo nasledstvo v trenutku, ko bi se na oblasti lahko opekel. Zlonerna vlada pod predstvom Churchill, ki je nevelikodušno naprtli odgovornost za svojo zmoto in za svoje udarce vojaškim poveljnikom in borcem, ostaja tako na oblasti, da bo še nadalje pehala Anglijo v pogubo.

Churchillov obračun v spodnjem domu

Ker nihče noče prevzeti zavožene Churchillove dediščine, mu je zbornica morala izglasovati zaupnico

Rim, 3. julija. AS. Churchill je včeraj v angleški poslanski zbornici z enim svojih običajnih govorov končal razpravo o vojskovanju. Odgovoril je na čedalje številnejša vprašanja poslancev in na očitke glede vladnega dela, zlasti pa še dela Churchilllla samega. Priznal je, da mu je zelo težko zbrati misli v skušinski razpravi, misli na »strašno in usodno bitko, ki se odigrava zdaj v Egiptu, odkoder pa vsak trenutek lahko prispeje zelo pomembne novice«. Potem je nadaljeval:

»Vojaške nesreče zadnjih dveh tednov v Girenaiki in v Egiptu so docela spremenile položaj ne samo na tem področju, pač pa tudi v vsem Sredozemlju. Izgubili smo nad 50.000 mož, katerih večino je sovražnik ujel. Kljub temu, da je bilo organizirano načrtno rušenje naših oporišč, so vendar velike količine zalog padle sovražniku v roke. Posledic, ki bi jih lahko imelo napredovanje osnih sil na Turčijo, Spanijo, Francijo in Francosko Severno Afriko se ni bilo moč oceniti. Gotovo pa je, da smo zdaj pred tem, da bodo naši upi in naši načrti na Srednjem Vzhodu in na Sredozemlju zbledeli tako, kakor se to še ni zgodilo vse od tedaj, ko je padla Francija.«

Potem je govoril Churchill o padcu Tobruka in dejal, da je pred vdaio dobil od Auchinlecka brzojavko, v kateri mu ta sporoča, da je bila za tam določena posadka, da je obramba v popolnem redu in da imajo čete za 90 dni hrane in drugih potrebščin. »Bilo je upanje« — je nadaljeval Churchill, da bomo mogli držati utrjene obmejne postojanke pri Sollumu in Halfaji. Auchinleck je bil v resnici prepričan, da bo lahko držal te postojanke vse dotlej, dokler mu velike pošilke, ki so bile na poti, ne bi omogočile izvesti močnega sunka, dobiti pobudo v svoje roke ter preiti v protinapad.

Ministrski predsednik je nato govoril o svojem potovanju v Washington in o razgovorih z Rooseveltom. Dejal je, da so se razgovori skoro izključno nanašali na premike čet, na vprašanje

ladij, topov, letal, zlasti pa na ukrep, ki jih je treba storiti proti izgubam na morju ter na vprašanje o nadomestitvi potopljenih ladij.

Churchill je govoril potem o neugodnem ozračju, ki ga je vse to ustvarilo v Združenih državah pri angleškem zastopstvu, in nadaljeval: Ne bi hotel, da bi se v zvezi z vojskovanjem kaj spremenilo in da bi kdo kaj očital našim poveljnikom ali da ne bi zaupal našim vojakom, ki jim prvi poveljujejo. Seveda moram priznati, da je bilo najboljši boleče v cirenajški bitki to, da smo bili v prvem razdobju te bitke premagani ob okoliščinah, ki so nam dejale upravičeno upanje na uspeh. Naše sile v Severni Afriki so bile zares mnogo številnejše od sovražnikovih. Imeli smo več bojnih vozil. Razmerje je bilo 7:5 za nas. Imeli pa smo tudi več topništva in sta bili naše in sovražnikovo v razmerju 8:5. Topništvo je imelo na razpolago najsodobnejše vrste orožja. Pa tudi glede letalstva smo imeli premoč. Vse to je upravičevalo naše upanje na uspeh v ofenzivi, ki naj bi se bila začela prve dni junija, če nas ne bi sovražnik prehitel s svojo pobudo. Najzlostnejše v vsej tej cirenajški bitki pa je, da smo bili teneni v okoliščinah, ki so dajale popolno upanje na uspeh. 18. junija smo poleg letalstva poslali v boji 300 bojnih vozil. Do večera jih je ostalo samo še 70. Pri tem pa niso vstela lahka vozila. Na žalost sovražnik ni imel toliko izgub. »Ne vem,« je poudaril Churchill, »kaj in kako se je to zgodilo. Navajam samo dejstva.«

»Med temi dejstvi je treba navesti,« je dodal Churchill, »da je Anglija skupno z drugimi deli imperija in Združenimi državami zbrala na srednjem vzhodu skoraj milijon vojakov, 6000 letal, 5000 topov in 4500 tankov.« Nato je Churchill dejal, da odklanja obdolžitve, češ da je zavezel zbornico v zmoto. Nadalje je izjavil, da nima namena reči kaj o bodočnosti, marveč da poziva spodnji dom in narod, naj pogumno sprejme vse, kar utegne prinesiti bodočnost.

Nato je govoril o razvoju vojne po japonskem

Posušena zelenjava in sočivje – važno živilo

Zelenjava in sočivje sta v poletnem času za prehrano prebivalstva nad vse važna. V zimskem času vse gospodinje hudo pogrešajo svežo zelenjavo in sočivje in prav zaradi tega marsikdaj ugiba, kaj bi pripravile za obed. Prav lahko je napraviti si zalogo posušene zelenjave in sočivja, ki traja lahko vso zimo do pomladi. Tako marsikdaj odpomore težavam v kuhinji. Treba je le pravilno posušiti zelenjavo in jo pravilno hraniti. Kako to napravimo, razpravlja g. Kafol v zadnji številki »Orača«, odkoder posnemamo:

V prejšnjih časih smo se pri nas na splošno premalo zanimali za sušenje zelenjave in sočivja. Danes se to maščuje pri prehrani. Za konzervirano povrtnino ni bilo toliko zanimanja že zaradi tega ne, ker je veljalo, da izgubi posušena zelenjava več ali manj hranilne vrednosti, dobrega okusa, predvsem pa, da se uničijo življenjsko važni vitamini. Deloma je to res, zlasti glede vitaminov, ali razni važni vitamini se dajo nadomestiti z dodatki (limonovo kislino, krompirjem, korenjem itd.). Če konzervirano povrtnino pravilno pripravimo, se nam ni treba bati, da jo bomo pokvarili. Pravilno posušena zelenjava je prav tako okusna kakor sveža. Predvsem pa je važna posušena zelenjava za shranjevanje čez imzo in sploh za čase, ko nam druge zelenjave primanjkuje.

Res je, da vse vrste zelenjave in sočivja ne moremo sušiti. Med zelenjavo ne kaže sušiti n. pr. razne solate (glavnato, endivijo), dalje kumare, buče, redkev itd. Sicer pa solato lahko ohranimo dolgo zdravo in svežo v kletih, ravno tako buče in redkvice, kumare pa tudi na lahek način konzerviramo.

Z najboljšim uspehom pa lahko sušimo na primer: stročji fižol, grah, korenje, čebulo, zeleno, peteršilj, paradižnike, razne kapusnice pa tudi špinačo.

Zdal je čas razmišljati kako bi se dala ta ali ona zelenjava shraniti za poznejšo dobo, in se na to pripraviti. S konzerviranjem povrtnine močno zvišamo donosnost vrto, kar je zelo velikega pomena za vse posestnike malih vrto. Včasih nam zraste na vrtovih veliko zelenjave, ki jo ne moremo koristno uporabiti za prehrano. Če bi jo pa sprosti posušili, bi si napravili rezervo za zimo in za spomlad, ko druge hrane primanjkuje.

Sušenje zelenjave je prav za prav zelo enostavno konzerviranje. Bistvo tega dela je, da s pomočjo toplote do neke mere izločimo iz zelenjave ali sočivja vodo in da preprečujemo nadaljnje škodljivo delovanje raznih gliv in bakterij. S tem sočivje že tudi konzerviramo. Posušeno povrtnino lahko hranimo vso leto na hladnem in zračnem prostoru v vrečah ali v drugih posodah.

Najenostavneje sušimo povrtnino na štedilniku. Z velikim pridom pa uporabljajo deželci za sušenje zelenjave in sočivja sadne sušilnice, ki jih je že precej na deželi. Na štedilniku sušimo zelenjavo tako, da jo razmestimo na posebne lese, to je lese okvirje z mrežo.

Predvsem moramo zelenjavo, ki jo nameravamo sušiti, primerno pripraviti. Izbrati moramo ne preveč zrele pa zdrave prideleke. Na lese jih moramo razložiti v tankih plasteh, narazane na drobno. Seveda je treba posamezne vrste zelenjave pripraviti na poseben način. Temu delu se pa kmalu privadimo in prvi uspehi nas bodo opogumili, da bomo z vneto nadaljevali koristno delo. Če sušimo v štedilnikovi pečici, vrat ne smemo zapreti, da lahko uhaja vlažni zrak in da se nam zelenjava ne prežga. Dalje ne smemo lese preobložiti z zelenjavo. Sušenje moramo pazljivo nadzirati in lese pogosto menjavati. Toplota ne sme biti nikdar višja kakor 90 stopinj Celzija; najbolje je, da znaša 65–70 stopinj Celzija. Svežo in vlažno povrtnino nalagamo vselej zgoraj. Lese ne smemo prehitro menjavati. Sušenje napol posušene zelenjave je bolj ali manj priporočljivo prekriti, kar dobro vpliva na okus. Zato se gospodinji ni treba bati, da bi se blago pokvarilo med sušenjem, ako delo nekoliko raztegne.

Pred sušenjem moramo povrtnino obariti. Ko smo jo skrbno prebrali, t. i. odstranili vse prezele ali pokvarjeno, jo primerno očistili in oprali, jo še obarimo, to se pravi, da jo izpostavimo nekaj časa (3 do 5 minut) pari. Nekateri povrtnino tudi parijo, kar pa ni posebno priporočljivo.

Posušeno priporočljivo pa je, da nasušimo čim več stročnega fižola. Najbolje je, da sušimo mesnate, ne prezele stroke, ki še nimajo dobro razvitega zrna. Pred sušenjem fižol otrebimo, operemo, po potrebi tudi narečemo ter ga obarimo. Sušimo ga 4–5 ur. Prav nič ne škoduje fižolu, če ga ne moremo posušiti hkrati ter ga sušimo v presledkih.

S pridom se da sušiti tudi zelen grah, ki pa ne sme biti prezel. Lusčen grah obarimo v nekaj minutah, nakar ga sušimo pri toploti od 60–70 stopinj Celzija. Sušenje graha traja 3–4 ure.

Nekateri suše tudi špinačo. Očiščene liste obarimo, nakar jih sušimo pri toploti od 60–70 stopinj Celzija. To sušenje traja kvečjemu 3 ure.

Na podoben način sušimo za zimo tudi razne dišavnice, ki pa jih ne smemo obariti pred sušenjem, sicer izgube na okusu in vonjavi.

Tudi zelja si lahko nasušimo, tako da ga bomo imeli za poznejši čas dovolj tudi sladkega. Isto velja za ohrovt in za vse ostale kapusnice. Pred sušenjem moramo zelje dobro očistiti in narezati na drobne liste, kakor na kisanje. Parenju ga izpostavimo 5–8 minut, rdeče zelje nekoliko manj. Sušenje pa traja kvečjemu tri ure. Suho zemlje s pridom uporabljamo, zlasti pozimi in proti pomladi, kot dodatek k juham in za prikuho. Izvrsten pridelek nam dajo tudi korenje in paradižniki. Pločve moramo predvsem odbrati in očistiti, narezati na 3–4 mm debele rezine ter jih potem obariti, kar traja 4–5 minut. Sušenje pa traja kvečjemu 3–4 ure. Na podoben način lahko sušimo tudi zeleno, čebulo itd. Samo čebulo na-

režemo na debele kose, 6–7 mm debele rezine. Poudarjamo, da se mora zelenjava sušiti počasi, da ji ohranimo lepo barvo in boljši okus.

Suho povrtnino hranimo v zračnih, suhih in ne presvetlih prostorih, najbolje obešeno v vrečah ali v drugih posodah, kjer se da nadzirati. Na osebo se računa 20–25 gr suhe zelenjave na dan. Pred uporabo moramo povrtnino namakati več ur (6–12 ur) v mlačni vodi, kakor fižol v zrnu. Povrtina se medtem napije polagoma vode ter postane spet kot sveža. Vodo, v kateri namakamo, ne odlijemo, temveč jo uporabimo za kuhanje. Samo ob sebi umevno pa je, da povrtnino pred namakanjem previdno preberemo in odstranimo vse, kar je pokvarjenega. V splošnem se pravilno posušena povrtnina ohrani zelo dolgo zdrava in užitna, posebnost jo hranimo na primernem prostoru, ki ne sme biti ne prevlažen pa tudi ne zatohel; posušena zelenjava se namreč navzame vsakega slabega duha in se lahko tudi pokvari.

Rimsko pismo:

Papeške univerze v Rimu

Propaganda

Na Janikulu stojita od leta 1928. dve močnici, lepi in svetli palači, zgrajeni z mescnim darom pokojnega ameriškega kardinala Mundelena, ki služita znameniti papeški univerzi, katero navadno kratko imenujemo »Propaganda« a je njen polni uradni naslov »Pontificium Athenaeum Urbanum De Propaganda Fide«. Prva večja palača je Urbanov kolegij, druga nekoliko nižje ležeča pa je univerzitetno poslopje. Tu se pripravljajo mladi katoliški bogoslovci za svoje bodoče misijonsko delo. Sam visinski položaj zavoda z obsejnim razgledom na mesto in daleč ven na pokrajino ima na sebi nekaj simboličnega: Dvigne naj mladim apostolom pogled iz ozke vsakdanjosti in ga razširi v širni svet, ki pričakuje željno brižnih delavcev. V kolegiju žive gojenci, ki po narodnosti pripadajo petdesetim narodom — med njimi je tudi osem Slovencev, in vse družijo goreča misijonska misel v eno, veliko, složno družino.

Papeško visoko šolo za širjenje vere je ustanovil že papež Urban VIII. leta 1627. z bulo »Immortalis Dei Filius« in ji takoj naklonil bogoslovno in filozofsko fakulteto s pravico podeljevanja akademskih časti. Spopetka so mogli biti na tej univerzi vpisani le gojenci Urbanevega kolegija, sčasoma so pa na Propagando pristupili gojenci tudi drugih kolegijev. Danes posejajo predavanja na »Propagandi« poleg bogoslovcev, ki so v Urbanovem kolegiju, imenovanim navadno tudi kar »Propaganda«, še gojenci tridesetih drugih papeških kolegijev, kakor etiopskega, ukrajinskega, rumunskega, armenskega, španskega, grškega, madžarskega kolegija in mnogih drugih redovnih kolegijev. Pred vojsko je bilo slušateljev navadno 600–700, sedaj trenutno jih je zaradi vojnih razmer okrog 500. Med njimi je veliko Afričanov, Indcev, Kitajcev in Japoncev.

Poleg obeh fakultet, teološke in filozofske, na katerih traja študij za teologijo pet, na filozofski fakulteti pa štiri leta za one ki hočejo napraviti doktorat, pa je na Propagandi vpeljan tudi »nižji tečaj« tako za bogoslovce kakor za modroslovce. Nižji tečaj, ki ga posejajo oni slušatelji, ki ne mislijo doktorirati, traja za bogoslovce štiri, za filozofijo pa tri leta. Ni pa nižji tečaj samo krajši z ozirom na učno dobo ampak je tudi lažji v pogledu učne snovi, ki se zahteva. — Razven tega je še na zavodu dvoleten »Propedeutičen kurz«, v katerega morajo oni, ki bi radi študirali bogoslovje, pa se niso v srednji šoli učili tomistične filozofije.

Da bi pa »Propaganda« mogla vzgojiti res sposobnih misijonarjev, ki naj bi poleg bogoslovnega znanja poznali tudi delo v misijonih, dežele, v katerih bodo morali delovati, ljudstva, njih jezike, navade in družabne ter zdravstvene razmere, je v zavodu ustanovljen tudi »Znanstveni misijonski institut«, v katerem se znanstveno obravnavajo tako nabožne kakor svetne vede, ki so za delo v misijonih potrebne. Povedo za to ustanovo je dal že papež Benedikt XV. z apostolskim pismom »Maximum illud« (30. novembra 1919), nakar so spopetka ustanovili na »Propagandi« le stolico za misionologijo. Ko pa je izšla okrožnica »Deus Scientiarum Dominus« dne 24. maja 1931, so pa takoj ustanovili Misijonski znanstveni institut, ki je dobil svoje kanonično potrdilo od Kongregacije za semenišča in univerze dne 1. septembra 1933. Misijonski znanstveni institut je samostojen zavod, ki ima svojega vodjo in lasten proforski zbor. Njegov prvi namen je, da vzgoji nalašč za ta namen izbrane in nadarjene gojence po znanstvenih in tehničnih metodah v katoliški misijonski znanosti, tako da bodo kasneje lahko sami postali učitelji iz te vede; njegov drugoten namen pa je vzgajati tudi praktične misijonarje, ki naj se na zavodu teoretično vpoznajo z vsemi misijonskimi problemi, ki jih čakajo v njihovem bodočem delovanju. Študij na institutu traja tri

leta in ga morejo kot redni slušatelji posejati le tisti kleriki, ki so dovršili bogoslovno in modroslovno nauko. Po treh letih morejo položiti tudi doktorat. Sprejemajo pa tudi izredne slušatelje, klerike in laike, od katerih se ne zahteva tolikšnih predhodnih študij, tudi si lahko izberejo kot učno snov le nekaj predmetov, a se seveda ne morejo potegovati za doktorsko čast.

Na institutu se predavajo vsi predmeti, ki jih bo slušatelj bodisi kot bodoči znanstvenik ali kot praktičen misijonar rabil. Torej poleg osnovne misionologije tudi misijonsko pravo, zgodovina, misijonska pastoralka, misijonska geografija, statistika, zgodovina verstev in primerjalno bogoslovje, etnologija, delovanje nekatoških misijonov, misijonska medicina in posebej še jeziki: angleški, kitajski, sanskrit, arabski, afriški in indski jeziki.

Veliki kancler univerze na »Propagandi« je vsakokratni kardinal prefekt kongregacije za širjenje vere, sedaj kardinal Peter Fumasoni-Biondi. Ta imenuje rektorja, ki pa ga mora potrditi kongregacija za semenišča. V našem času je rektor tajnik kongregacije za širjenje vere monsignor Celsus Costantini. Glavni študijski prefekt pa je monsignor Sylvius Romani, zelo poznan jurist. Glavni tajnik pa je primorski rojak monsignor Karel Musizza. Profesorji pripadajo raznim redovom in tudi svetni duhovščini. Po narodnosti prav tako pripadajo najrazličnejšim narodom.

Solski prostori so najmodernejše opremljeni z vsemi potrebnimi učnimi pripomočki, z velikimi, prostornimi predavalnicami, študijskimi kabinetmi, zavod ima najmodernejšo projekcijsko dvorano itd. Kakor na vseh drugih papeških univerzah je seveda tudi na Propagandi učni jezik latinščina.

Minoritske bogoslovne fakultete

Početi minoritskega bogoslovnega učilišča v Rimu segajo daleč v zgodovino. Že leta 1588. je bil ustanovljen minoritski kolegij, ki se je imenoval po sv. Bonaventuri in je imel mednarodnega značaj. Imel je tudi pravico, da je smel slušateljem minoritskega reda podeljevati akademске časti. Njegovi prostori so bili v konventu, ki je poleg bazilike Dvanajstih Apostolov, ki jo oskrbujejo minoriti. Leta 1875. ko so nastopili novi časi, je minoritski kolegij sv. Bonaventure prenehal s svojo delavnostjo za celih dvajset let, dokler ga ni 1895. zopet v življenje obudil papež Leon XIII., ki je tudi obnovil njegove prejšnje privilegije. Ko pa je Pij XII. z znano okrožnico »Deus Scientiarum Dominus« uvedel nov red za katoliška bogoslovna učilišča, je tudi minoritska bogoslovna fakulteta dobila značaj papeške visoke šole in prevzela naslov »Pontificia facultas theologica Fratrum Minorum Conventualium in Urbe«. Njeni prostori so sedaj na via S. Teodoro 42., tik pod Palatinom.

Učni pogoji so tudi tukaj isti kot na vseh ostalih papeških univerzah. Vsakokratni minoritski general je veliki kancler, ki izmed profesorjev (sedaj jih je 12) Kongregaciji za semenišča predlaga fakultetnega prezesa v potrditev. Zgodnja leta študira na minoritski bogoslovni fakulteti precej Poljakov.

Bogoslovna fakulteta karmeličanov.

Tudi bosonogi karmeličani imajo bogoslovno fakulteto za gojence svojega reda. Ustanovljena je bila leta 1935 z dekretom Kongregacije za bogoslovje in semenišča. Svoje prostore ima v zelo lepi redovni hiši na Corso d'Italia. Prav tam pa je bil že leta 1926 ustanovljen karmeličanski bogoslovni kolegij, na katerem je študij trajal pet let. Na njem so študirali zlasti tisti karmeličanski bogoslovci, ki so se pripravljali za delo v misijonih.

Karmeličanska bogoslovna fakulteta (Facultas theologica Collegii Internationalis de Urbe Ordinis Carmelitarum Discalceatorum) ima za svojega patrona cerkvenega učenika sv. Janeza

Uvedba vojaških služnosti

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednje naredbe:

Člen 1. Lastniška pravica na nepremičninah okrog poslopij, zgradb in vojaških naprav vobče, potrebnih za obrambo, se sme obremeniti s služnostjo v izmeri in s sankcijami iz naslednjih členov.

Člen 2. Služnosti in predeli, na katerih se te ustanovljajo, se odredijo in določijo z razglasom najvišjega vojaškega poveljstva čet, razporejenih v pokrajini.

Take služnosti praviloma ne trajajo več ko dve leti. Po preteku tega roka se lahko obnovijo.

V razglasu se določi, ali in katera znamenja se morajo na zemljišču namestiti, da se občinstvu vidno označijo s služnostjo vezani predeli. Razglas se nabije na oglasno desko občin, kjer so s služnostjo obremenjene nepremičnine. Njegov sestavni del je geometrijski načrt zemljišča, ki se položi pri občinskih uradih teh občin in je razgrnjen občinstvu na vpogled.

V času objave te naredbe po odredbi katerega koli vojaškega oblastva že obstoječe služnosti, ki so bile prizadete v kateri koli obliki pridobitve, ostanejo v veljavi.

Člen 3. V členu 1. navedene služnosti se lahko nanašajo:

a) na obveznost lastnika ali njegovega namestnika, da ne sme odpirati poti, kopati jarkov ali jam kakršne koli vrste, da ne sme nakupičevati zemljo in druge snovi, ne postavljati električnih vodov ali vodovodov ali plinskih vodov, ne napravljati določenih nasadov ali izvajati določenih poljskih del, ne hraniti lahkovnetljivih snovi, ne imeti kovanih ali drugih naprav z ognjiščem in z dimnikom ali brez njega;

b) na obveznost lastnika ali njegovega namestnika, da ne sme postaviti zidov ali poslopij ali da jih sme postaviti samo do določene višine ali zgraditi samo z določenim gradivom;

c) na začasno preprečevanje prehajanja ali postavljanja oseb, vozil ali živali.

Člen 4. Vojaško oblastvo sme ob naložitvi služnosti preurediti stanje stvari, ki bi nasprotovale vojaškim potrebam na zasebni lastnini, in sicer tudi s tem, da se poslopja ali druge stavbe v celoti ali deloma porušijo.

Takšne preureditve dajejo pravico do odškodnine, ki jo določi, če med strankami ni o tem sporazuma, po cenitvi izvedencev upravno oblastvo prve stopnje. Taka odločba je nepreklicna.

Prizadete stranke imajo pravico zahtevati revizijo cenitve s služnostmi ali omenjenimi preureditvami zadetih zemljišč, če bi se zaradi njih obdavčljivi donos znižal.

Člen 5. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo, če dejanje ni huje kaznivo, po upravnem postopku iz navedbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 v denarju do 2000 lir.

Člen 6. Upravno oblastvo, pri katerem se vodi kazenski postopek, sme pooblastiti vojaško oblastvo, nalog za vzpostavitev, v katerem določi rok. Če obsojenec nalogu za vzpostavitev ne ustreže v določenem roku, jo izvede uradoma vojaško oblastvo ob obsojenčevih stroških.

Izvršnost računa o stroških, nastalih za vzpostavitev potrdi Visoki komisarjat, ki odredi izterjavo preko davčnih uradov po predpisih, veljajočih za izterjevanje državnih davkov.

Vsi spisi v zvezi z izvršbo so prosti veakršnih tisk in pristojbin.

od Križa in sv. Terezijo (Špansko), ki sta oba bila karmeličanska reda. P. rektor, ki mi je ljubezno dal nekaj podatkov o fakulteti, se je prav dobro spomnil, da imamo tudi Slovenci karmeličansko naselbino na Selu pri Ljubljani. Te dni bodo pa tu v Rimu praznovali slovesno osmino ob 400letnem rojstnem jubileju sv. Janeza od Križa. Poleg cerkvenih pobožnosti bodo vsak večer tudi predavanja, ki naj širši publiki prikažejo lik tega velikega bogoslovca in mistika. Kot zadnji bo govoril beneški patriarh kardinal Piazza, izredno učen in pobožen mož, ki je tudi karmeličan. Veliki kancler fakultete je vsakokratni generalni predstojnik karmeličanskega reda. Dekana fakultete, ki ga predlaga red, potrjuje Kongregacija za semenišča.

Drobne gospodarske

Prva hrvaška štedionica v Zagrebu izkazuje za lansko leto pri glavnici 95 milijonov kun čiste dobička 8.17 milijonov kun.

Iz srbskega gospodarstva. Znana veleblagovnica Mitlić zvišuje glavnico od 1 na 25 milij. din. — Te dni je bila ustanovljena v Belgradu centrala za premo, ki ureja gospodarstvo s premo, od proizvodnje do nadrobne prodaje. — V Banatu je bila ustanovljena družba Herba z glavnico 1 milijon din za zdravlilne rastline. — Velikobeleškega tvornica sladkorja izkazuje za lansko leto čistega dobička 20.146.166 din, k čemur je treba prišteti še 13.553.521 din prenosa iz leta 1940.

Velesejem v Budimpešti bo letos od 14. do 24. avgusta. Sodelovala bo tudi Italija, nadalje tudi Nemčija, Japonska, Mandžurija, Bolgarija, Hrvaška, Slovaška, Švica in najbrže tudi Belgija.

Kronika diplomatskih zgodb in spletk:

DUNAJSKI KONGRES

Marija Luiza je za svoje obnašanje prejela opozorila in nauke od drugih. To seveda niso bili knezi Metternich, njen oče cesar Franc I., ali pa nadvojvodi Karl in Rudolf, ki so bili večkrat pri njej, pač pa od stare kraljice Marije Karoline iz Neaplja, sestre nesrečne francoske kraljice Marije Antoniette. Kraljica Marija Karolina je srečno prišla na Dunaj s Sicilije, dasi so ji Angleži to hoteli preprečiti. Pri cesarju Francu je zagovarjala pravice svojega moža kralja Ferdinanda, ki bi moral prevzeti prestol, ko bi pregnali vsiljivec Joachima Murata, Napoleonovega svaka.

Marija Karolina je Napoleona najprej sovražila, ko pa je bil v nesreči, ga je spoštovala. Zlasti je bila razkačena, ko je ugotovila, na kakšen zahrbtn način hočejo na Dunaju umazati zakonsko vez, ki je vezala Marijo Luizo na Napoleona. Zalostilo jo je, da bo Napoleon na ta način v svoji nesreči izgubil zadnjo tolažbo. Stara kraljica je govorila: »Če se bo to spletkarjenje nadaljevalo, tedaj bi morala Marija Luiza zvezati rjuhe skupaj in pobegniti preoblečena skozi okno. To bi jaz storila na njenem mestu, kajti če se je kdo s kom poročil, tedaj je storil to za celo življenje.«

Marija Karolina je imela prav, vendar pa ni poznala slabotnega značaja svoje nečakinje.

Napoleon je hotel ostati v sliki s svojo soprogo. Pisal ji je pisma, pa ni prejel nobenega odgovora. Zato se je osebno obrnil na toskanskega nadvojvodo, da bi pri svojem bratu, avstrijskem cesarju tolmачil njegovo željo, to je, da bi rad ostal skupaj s svojo ženo. Napoleon je pisal: »Vaše kraljevsko Visokost prosim, da mi odgovorite, če bi mi dovolila, da bi ji pošlal vsak teden eno pismo

za cesarico. Obenem bi mi pošljali njene odgovore in pisma grofice Montesquieu, ki je vzgojiteljica mojega sina.«

Toda Napoleon ni na svojo prošnjo prejel nobenega odgovora. Vitez Collona, ki je osebno nesel pismo v Firenzo, se je vrnil s slabo tolažbo. Pravil je, da ga toskanski nadvojvoda ni sprejel ravno častno. Sprejel ga je tudi Fossombroni, ki je bil zastopnik toskanskega nadvojvode na dunajskem kongresu.

Vedno bolj je bilo jasno, da je Metternich sklenil, da mora biti konec vseh vezí med Napoleonom in njegovo ženo. Na Dunaju se je vitez Collona obrnil še na drugega zastopnika toskanskega nadvojvode Corsinija in ga zaprosil, da naj pri Metternichu načne to boleče vprašanje.

Metternich je zvijačno nasvetoval, da naj se dopisovanje med Napoleonom in Marijo Luizo razvija po posredovanju toskanskega nadvojvode, vendar pa je zahteval, da mora avstrijska policija prejeti vsa pisma prebrati in pregledati. Metternich je moral namreč nekaj storiti, ker ga je tudi Marija Luiza prosila, da naj na nek način dovoli dopisovanje s soprogo.

Bilo je koncem novembra, Marija Luiza je plavala v negotovosti tako glede svojega osebnega položaja, še bolj zmedena pa je bila v svojih čustvih. Njen mož se ji je smilil in najbrže ji je tudi čust dostojnosti veleval, da mora tolažiti Napoleona. Nikdar pa ni pomislila na to, da bi šla na Elbo in to ne bi bilo težko, ker ji je Napoleon celo v Aix poslal svojega spremljevalca. Čutila je, kako se gradi zid med njo in njenim možem, pa se ni uprla. Metternich je ukazal Neippergu, da naj se podviza in tega Neippergu ni bilo treba dvakrat reči.

Napoleon je nehal s svojimi pismi, Marija Luiza pa je od daleč čutila njegov bes in njegovo sumnje.

Zadeva je dozorevala še nekaj mesec. V Schönbrunn so vsi čutili, da se nekaj pripravlja. Marija Luiza ni nič več govorila o svojem velikem soprogu. S svoje kočije je dala celo odstraniti Napoleonove grbe. Svojege sina je še zelo ljubila. V ljubezni do sina je našla zatočišče za tiste čitke vesti, o katerih ni ma-

rala več razmišljati. Grof Neipperg je postajal silno vpluden v njegovi družbi je Marija Luiza postajala vedno bolj šibka. Nekega večera se je izdala. Neipperg bi moral priti na dvor na večerjo, vendar ga ni bilo od nikoder. Marija Luiza je vedela, da je bil Dunaj tedaj poln vohunov in plačanih morilcev. Tudi Napoleon je imel na Dunaju svoje tajne odposlance. Na cesti proti Schönbrunnu je bilo lahko streljati, saj je cesta bila ponoči tako samotna. Marija Luiza je postajala nemirna in se nazadnje ni mogla več obvladati, ter je poslala slo na Dunaj, da bi povprašal, kaj je z Neippergom. Začela se je večerja, ne da bi bil general prišel. Tedaj so se Mariji Luizi odprla usta in začela je govoriti o njegovi dobroti, njegovem razumu, požrtvovalnosti; postajala je vedno bolj navdušena in govorila je s takim zanosom, da so vsi navzoči vedeli, kaj se dogaja. Meneval in grofica Montesquieu sta se spogledala in molčala. Nazadnje je Neipperg prišel in se opravičil. Na Dunaju se je zadržal, ker je to zahteval kongres. Pogajal se je s Ferdinandom Cornachiem, ki mu je poročal o položaju v Parmi. Marija Luiza ga ni več poslušala, Parma je ni več zanimala, zadovoljna je bila, da se je Neipperg vrnil.

Od tedaj je na malega Napoleona II. pazila in zanj skrbela njegova dobra »mamica« — gospa grofica de Montesquieu.

V ŽENSKEM KRALJESTVU.

Ko je Talleyrand v sredini septembra 1814 prišel na Dunaj, je stanoval najprej v Johannessgasse v sredini mesta blizu Kärntnerstrasse in sicer v stanovanju, ki mu ga je preskrbel La Tour du Pin. V njegovem spremstvu je bil mladi vojvoda Dalberg, tajnik, blagajnik, točjak, dva sobarja, dva lakajna in — pianist.

Preden se je princ Talleyrand sešel z Metternichom in drugimi pooblaščenici, si je poiskal žensko družbo. Tega ni storil iz kakšnih posebnih namenov, pač pa zaradi tega, ker je vedel, da bo z žensko pomočjo brž izvedel vse, kar se bo dogajalo na kongresu.

(Dalje.)

Žive igrače – najnovejša moda

Ze od nekdanj so bili v Ljubljani močno zastopani rejci malih živali, ki so se zdavnaj spoznali, da je reja malih živali koristna in plodnosten posel. V današnjih časih, ko polagajo vsi tako važen poudarek na samopreskrbi, je seveda navdušenje za kokošjerejo, kunčjerejo in kozjerejo še bolj naraslo. Nekdanji mali gospodarji, ki so si že v prejšnjih letih nabrali izkustva, so seveda danes veliki mojstri. Vedno jih je bilo in še danes jih je največ v zunanjih okrajih mesta, kjer ima skoraj vsaka hiša gotovo svoj vrčiček pa tudi nekaj zelene trate. V takih razmerah reja malih živali ni bila težavna, saj je bilo zelenjave in zlasti trave vedno dovolj na razpolago. V sredi mesta, kjer so hiše v strnjenih črtah in večinoma brez vrtov, se reja kokoši ali zajcev ni izplačala in zato se tudi nihče ni ubijal z njo.

Danes se seveda izplača, čeprav zahteva neprimerno več skrbi in dela. Če ni prostora v primernejši dvorani ali kleti, pa ostane zajeja ali kokošja družina kar sestanovalec, samo da ne plačuje najemnine. Dobro, male živali so pod streho! Ostane le še vprašanje, kako jih bomo redili. Pa so jo pogurjali meščani, živeči v sredi mesta. Saj imamo vendar zunanje okraje, kjer je mnogo trave, bomo pa tam dobili travo za naš drobiž. In res! Vsak dan lahko vidite, kako hodi mladina in nabira travo po vseh mestih, kjer je takorekoč — občinska. Položne brežine Ljubljane so postale že presneto redke. Nič več niso tako zelene kakor so bile druga leta. Pridni nabiralec pulijo in trgajo skoraj sproti vsako travico, ki je le primerna za kokošji kljun. Na žalost je vseh teh zelenih jas v mestu Ljubljani, ki ima na tisoče novih rejcev, mnogo premalo. Zato jo poskuša zlasti mladina včasih iti na posodo v zunanjih okrajih mesta kar k sosedom. Toda trava je danes važna za vsakogar in budne oči pazijo, da se je ne dotaknejo nepozvani gostje. Vsak dan se ponavljajo prizori v Trnovem, v Šiški, v Vodmatu in povsod drugod.

Leto 1942 bo bržčas najbolj suho leto

Za vremenske pojave se zanimajoči človek naj rad prelistuje stare vremenske zapiske, kjer izbrska kakor zanimivosti in podrobnosti o vremenu. Če človek takole primerja podatke o deževnih dneh in padavinah, nehoti pride že sedaj do sklepa, da bo leto 1942. eno najbolj suhih let v zadnjih desetih letih. Vseh šest mesecev v prvi polovici tega leta izkazuje veliko manj padavin ali dežja, kakor so jih ti meseci izkazovali druga leta. Ali bo to suho leto prineslo ob koncu bilance zadovoljivo in prav dobro letino? Znaki kažejo, da bo letina povoljna, le da ne pridejo od julija tja do konca septembra kake hujše vremenske katastrofe.

Ze svoj čas smo omenjali, da je junij v vremenskih zapiskih in razpravah zaznamovan kot mesec z II. maksimum padavin v tako imenovanem ljubljanskem deževnem pasu. Mesečni povpreček padavin za junij je izračunan takole na 148 mm. Letos junij daleko ni dosegel tega povprečnika! Bil je junij izredno lep, topel, sončen in splošno reven dežja. Junij je letos imel le deset deževnih dni, ko je padlo po računih meteorološkega zavoda samo 78,8 mm dežja. Lepo in brezdeževno razdobje je trajalo prvič od 1. do 12. junija, drugič od 20. do 26. junija in naposled še zadnjega junija. Lanski junij je bil velikoj bolj moker in bladen. Bilo je lani 18 deževnih dni, ko je padlo do 148,8 mm dežja, torej za še enkrat toliko kot letos. Imeli smo junija nekatere prav vroče dneve. Tako je bila 6. junija najvišja dnevna temperatura +30,6°C. Ista višina temperature je bila lani zaznamovana 27. junija.

Velikanska je razlika padavin letošnjih prvih šestih mesecev in lanskih! Letos je bilo v šestih mesecih 89 deževnih dni, ko je bilo zaznamovano 326,7 mm dežja. Lani v tem času pa je bilo 98 deževnih dni z 844,3 mm dežja. Torej je bilo lansko leto za najmanj 100% mokrejšo od letošnjega. Prav ti podatki nehoti človeka silijo do sklepa, da bo bržkone to leto mnogo bolj suho kakor je bilo lansko. Mnogi kmetje so mnenja, da je bil letošnji junij premalo moker. V juliju si žele še mnogo lepih in sončnih dni, da bo mogel posebno krompir lepo dozorevati, kajti krompir sedaj ne ljubi preveč mokrote.

Zanimivi so dalje vremenski podatki za junij v nekaterih prejšnjih letih. Še bolj suh je bil junij leta 1938. Takrat smo imeli samo devet deževnih dni, ko je padlo samo 27,5 mm dežja. Podobno suh in vroč je bil junij leta 1936. Takrat je v 12 deževnih dneh padlo le 27,8 mm dežja. Prav to leto je bil junij izredno vroč in je pritiskala velika vročina, saj smo takrat zaznamovali rekordno dnevno temperaturo, ko je toplotmer 28. junija dosegel izredno višino +38°C, kar se redkokdaj primeri. V zadnjih desetih letih pa sta bila dva junija izredno deževna. Leta 1937. je junij zaznamoval 18 deževnih dni z 234,5 mm dežja in leta 1934. celo 16 dni s 303,5 mm dežja. Takrat so bile tudi povsod v naših krajih hude nevihte s točo.

KULTURNI OBZORNIK

Dr. Vilko Fajdiga: Moralni čudeži

Prof. dr. Vilko Fajdiga, ki je znan širši javnosti kot urednik Naše zvezde, kot pisatelj in prevajalec mnogih asketičnih knjig, večinoma iz moderne francoske božanske literature, je zdaj pri *Bogoslovni akademiji v Ljubljani* (knjiga XIV) izdal novo znanstveno delo iz apologetike in primerjalnega verslovja, ekoranj sto strani obsegajočo razpravo o »moralnih čudežih«, ki naj veljajo kot kriteriji za dokaz o božanstvu Jezusa Kristusa. Razprava je izredno zanimiva ne samo za teologa, temveč tudi za laika, in to modernega laika, ki je bolj kakor za dokaze fizičnih čudežev dovzeten za dokaze o božanstvu Gospodovem in božjem poslanstvu Cerkve, ki jih nudi moralni čudeži. Zato je vprašanje, ki ga dr. Fajdiga načelno in rešuje v tej knjigi, moderno in važno. Važno je zato, ker v tej točki obstajajo med apologeti zelo različna mnenja ter je bilo treba obseg moralnih čudežev še pojasnjevati in opredeljevati. V svojem prvem delu poda pisatelj zgodovino tega problema, ki so ga čutili že prvi cerkveni očeti, predvsem pa sv. Avgustin, pa so jih pozneje stoletja, temveč bolj na eksperimentu in intelektualizmu, nekako zapostavljala, dokler ni po zaslugi velikega kardinala Dechampsa v katoliški cerkveni zbor (1870) v znani konstituciji »Dei Filius« priznal zgodovinskemu dejstvu Cerkve — t. j. moralnim čudežem — prav tako vrednost močnega kriterija, kakor sta kriterija fizičnih čudežev in prerok, ki pa jima gre prednost zaradi lažje spoznatnosti. Toda to prvo poglavje ne podaja samo zgodovinskega pregleda razvoja tega vprašanja, temveč rešuje tudi že vprašanje opredelitve »moralnih čudežev«. V različno pojmovanje teh čudežev je dr. Fajdiga pri-

kjer rastejo ob hišah še pasovi zelene trave, ki kažejo, da nihče ne dovoli, da bi mu kdo popull travo izpred nosa: »Vi, kaj pa delate! Tista trava je naša! Pojdite kam drugam! To so napotki, ki jih dobivajo nabiralec iz srede mesta na svojih poteh.

Drugi, ki so morda že obupali nad nabiranjem trave, so našli boljši izhod. Vsak dan lahko vidite, kako v popoldanskih urah odhajajo iz srede mesta deklice in šolarji z živimi igračkami v rokah. Ta nosi v naročju kokošo, druga zajčka itd. Kdor ima večjo družino, si naloži svojo majhno živino v cekar in jo poneso na zunanji rob mesta. Ob Gradaščici, ob Glinščici in povsod drugod, kjer se raste trava brez gospodarja ali nadzorstva, se zbirajo ti zastopniki malih rejcev. Tja hodijo na pašo moderne mestne pastirice in pastirčki, pa si znajo pomagati. Kokoši, piščanci in petelinji se ne spre-

Kresija in pojem »meščanske imovine«

Ljubljana, julija.

Dostikrat slišimo in čitamo v javnosti izraz »meščanska imovina«, vendar pa si večina ljubljancanov ne nejasno predstavlja, kaj je to. Največkrat zamenjujejo ljudje meščansko imovino z vso imovino mestne občine ljubljanske, da si sta dva posebnosti v ločena pojma, kar velja tudi za sestavo mestnega proračuna in za knjigovodstvo.

Meščanska imovina je namreč premoženje, ki se je nabralo v teku časa iz raznih ustanov, daril in pristojbin za podelitev meščanstva. To premoženje je obstajalo večinoma iz hiše meščanske imovine, takojimovane meščanske bolnišnice in pa iz vrednostnih papirjev. Meščanska bolnišnica je stala tam, kjer stoji sedaj palača »Kresija«. Ljudstvo je namreč temu poslopiju vedno dejalo »Kresija«, ker je bil nekoč v njej nameščeni mestni okrajni urad za ubožce, takozvani »Krejsant«.

Meščansko imovino je od leta 1854 dalje upravljala mestna občina ljubljanska s posebnim odborom, v katerega je volil občinski odbor ljubljanskih meščanov za dobo po 6 let. Ta odbor šestih članov, ki obstaja v nekoliko spremenjeni obliki še dandanes, voli iz svoje srede načelnika in načelnikovega namestnika, oskrbuje meščansko imovino, gospodari z meščanskim poslopijem in je stavljal nasvete glede podelitve meščanskih podpor in ustanov. O

Ribolov v Ljubljani je bolj pičel

Ljubljana, julija.

Naši ljubljancani, ki imajo zvrhano mero tiste lastnosti, kateri pravijo sami »firbec« ali radovednost, sedaj prav radi opazujejo dečke, kako se potikajo po dnu Ljubljane, in love ribice, saj voda je zelo plitva. Marsikoga močno mika, da bi jo povprašal, ali se ta ribij lov v Ljubljani dečkom tudi kaj izplača. Seveda otroci so kaj kmalu zadovoljni, če nalove nekaj kapeljev, ki jih potem kaj spečejo ali pa kar osmode na samem ognju, brez olja in masti seveda. Saj bi se mladim dečkom rad pridružil gotovo tudi kak starejši, zakaj ribje pečenke ni zametavati.

Ne smemo podcenjevati Ljubljance, ki je prav bogata dobrih rib, seveda kako leto bolj, drugo zopet manj. V Ljubljani pod Ljubljano in nad Ljubljano živi več vrst plemenitih rib, za katere vedo prav dobro koncesionirani ribiči. Tudi Gruberjev prekop je bogat rib, enako tudi dotok ljubljanske Gradaščice. V Polhovem gradu — to vedo ljubljanski izletniki — love neko posebno vrsto okusnih postrvi, ki živi samo v Gradaščici. Ta riba je manjša od običajne domače ali ameriške postrvi, toda finejšega okusa. Dalje so v Ljubljani sulci, prave postrvi, okusni lipani, ki prav nič ne zaostajajo za postrvi ter imajo na trgu prav tako ceno, kakor postrvi, dalje ribe belice, ostrži, piškurji in seveda tudi kapelji. Prav rado se pripeti, da podieten ribič potegne iz Ljubljane ali Gruberjevega prekopa več kil težkega sulca, ki potem običajno roma v kako restavracijsko kuhinjo. Gruberjev prekop, v katerega se stekajo odpadki klavnice, pa včasih prav mrgoli samih dobrih in precej velikih rib.

Švicarska zunanja trgovina. Meseca maja je znašal uvoz v Švico 211,5 milij. frankov, kar pomeni v primeri z aprilom povečanje za 24,8 milij. frankov. Izvoz je znašal maja 126,5, kar je povečanje za 12,6 milij. frankov. V primeri z lanskim majem se je obseg švicarske zunanje trgovine zelo povečal, še bolj pa vrednost radi naraslih cen. V prvih 5 mesecih, t. j. je bila švicarska zunanja trgovina pasivna za 266,4 milij. frankov, dočim je bila v prvih 5 mesecih lani pasivna za 204,4 milij. švicarskih frankov.

Karte za kadilce v Grčiji. Grško ministrstvo za preskrbo sporoča, da bodo ta mesec vpeljane karte za kadilce v velikih mestih.

nesel nov red, kakor ga je sestavil večinoma na podlagi obširne moderne francoske teološke literature. Tu navaja za »moralne čudeže« naslednja dejstva v zgodovini Cerkve (iz njih izloči že naprej samo čudežno zgodovinsko osebnost Kristusovo, pa tudi spreobrnjenje sv. Pavla) ter jih podaja v zaporednosti kot postavke gradiva, ki naj se jim do- loži moč kriterija za dokaz resničnosti krščanske vere, ustanovljene in vodene od Boga: 1. edinstveni značaj judovskih prerokov; 2. čudovito razširjenje krščanstva; 3. odlična svetlost v Cerkvi; 4. junstvo in vztrajnost mučencev; 5. neizčrpana plodovitost v vsem dobrem; 6. edinstvo, združena z vesoljno Cerkvijo; 7. dejstvo nikdar premagane Cerkve; 8. »si- gnum, levatum in nationes«, t. j. katoliško dejstvo, dejstvo Cerkve; 9. čudovita rešitev problema človeškega življenja, in 10. dejstvo čudovite povezanosti judovstva, krščanstva in Cerkve.

Ta dejstva, v apologetiki znana kot moralni čudeži, so se v apologetiki začela poudarjati kot kriterij za dokaz božanstva Kristusovega vedno bolj šele po vatiškem zboru, zlasti še, ko je mnogo odličnih sodobnikov postalo pripravljenih sprejeti sveto vero zaradi njih. Tako so dobili velik praktičen pomen za apologetiko. V drugem delu svoje razprave, ki je sredina knjige in njen poudarek, je pisatelj nastopil dokazno postopanje o posameznih čudežih, in sicer prav na način dokaznega postopanja pri fizičnih čudežih, namreč najprej — ali so taki čudeži sploh možni in če jih je kot take možno ugotoviti. Ta postopek gre po naslednjih stopnjah: najprej se ugotovi zgodovinska resnica, dejstvo dejstva, potem poišče njena filozofska resnica, to je, da se z naravnimi silami ne da razložiti, nato šele teološka resnica, da je vzrok dejstva Bog, in šele nato relativna resnica, v koliki meri je to dejstvo kriterij za dokaz božanstva. Še prej kot pride do takega postopanja z vsakterim izmed t. ome- njenih moralnih čudežev, pa duhovito razprede vprašanje, če moralne čudeže more povzročiti Bog in

hajajo kar svobodno po zeleni trati. Tudi jih pastirji in pastirice ne pasejo s žibami, kakor pravi pastirčki. Male živali so vse predragocene, da bi si smele poiskati na svojo pest pot v svobodo. Kokoši in vsa perutnina so na vrvi, podobno kakor je že od nekdanj veljalo v Tivoliju: »Pse na vrvice!« Tako je mladi pastirček lahko brez skrbi, da mu dragocena kokoš ne bo ušla. Krepko stiska vrvice v roki in tako vodi na nogo privezano kokoš po paši sem in tja.

Na tisoče takih mladih pastirčkov in pastiric premore danes Ljubljana, da ne govorimo o bolj izkušenih pastirjih, ki pohajajo po zunanjih okrajih s kozami na vrvi. V sredi mesta se zdi marsikomu, da imajo ti pastirčki le nove žive igrače. Kdor jih pa vidi zunaj, kako resno stopajo s svojo malo živinico, ki se pase in nabira moči, da bo potem v mirnem zatišju kuhinje ali predsobe znesla tako težko pričakovano jajce, lahko hitro spozna, da je tudi ta posel prav zaresen in da se zdaleka ni igrača niti za male, niti za velike.

njegovih nasvetih potem odloča mestni magistrat, oziroma mestni svet.

Potres l. 1895 je bilve poslopje meščanske bolnišnice poškodoval tako močno, hkrati tudi vse sosedne hiše, da je morala dati mestna občina vso skupino hiš v bivši Spitalki ulici, sedaj Stritarjevi ulici podreti. V Stritarjevi ulici so sploh vse hiše, raven ene, nove. Na prostoru, kjer so bile prej stare hiše, je dala mestna občina zgraditi l. 1898, torej pred 44 leti novo veliko palačo meščanske imovine, sedanjio »Kresijo«. To razsežno in veliko poslopje je veljalo tedaj okoli 700.000 zlatih kron, za tedanje čase ogromen znesek. Poslopje je letno donosilo 53.000 zlatih kron, iz tega zneska pa se je odplačeval dolg. Prvotno je dobivalo iz dohodka 46 meščanov po 60 vinarjev, 22 revnih meščanov pa po 40 vinarjev podpore na dan.

To lepo poslopje je zgradil nemški arhitekt profesor Theyer iz Gradca. Zgradil ga je v mirnem renesansem slogu, dal pa mu je nekoliko barokujoč nakit. Leti arhitekt je zgradil tudi sosedni Filipov dvorec, in sicer v slogu pozne nemške renesanse. To poslopje je pred 15 leti prešlo v last Mestne hranilnice ljubljanske ter ga sedaj torej tudi upravljala mestna občina. Obe poslopji predstavljata še danes lep pogled s franciskanskega trimesostja ter napravljata na elehernega dober vtis, ker sta skladni in mogočno zidani.

V Ljubljani sami pa se pripeti včasih, da je tudi sredi mesta voda precej polna rib, zlasti takrat, kadar nenadno zapro zatvornico na Prulah in ribe ostanejo na dnu. Tedaj jih mladina in brezposelni pobirajo bodisi z ieklenimi klini ali kar z rokami iz vode. Znano je, da je neki brezposelni delavec v bližini gostilne pri »Mačku« večkrat pobral kar po več kilogramov lipanov iz vode, ki jih je seveda prodal. Letos pa razmere tem priložnostnim ribičem sredi Ljubljane sreča ni preveč naklonjena. Zatvornica na Ljubljani na Prulah je stalno zaporna, tako da ribe ne morejo po reki navzdol, le iz Gradaščice prihajajo kapelji in manjše belice. Te love sedaj otroci in so prav srečni, če jih nalove za skromno večerjo. Potem, ko bo dograjena nova zatvornica pod Cukrarno, kjer je zgrajena tudi ribja steza, se bodo razmere za ribij lov v Ljubljani sredi mesta zboljšale in morda bodo imeli ti priložnostni ribiči nemara boljše srečo.

Zatvornica na Ljubljani napreduje

Ze od pomladi gradijo zatvornico pri stari cukrarni in sedaj se tudi že dobro vidi, kako mogočna in veličastna bo ta zaključna zgradba regulacije Ljubljane. Trije stebri oporniki so že zrasli visoko nad cesto in manjka le še par metrov, pa bodo že končani. Na njih sedaj lahko vidimo, kako lepo učinkujejo kamniti kvadri, s katerimi so obloženi. Na spodnji strani so ob glavnih opornikih že dograjeni trije okrogli stebri oporniki, sestavljeni iz rezanega kamna. Ti bodo nosili železobetonski mostiček, ki bo vezal strojne naprave zatvornice. Sedaj že pripravljajo leseni opaž za železobetonski mostiček. Opaž je sedaj še dober meter nad zaključkom sedanjih okroglih stebrov, ki bodo podaljšani z velikimi in nad vse učinkovitimi glavami iz umetnega kamna. V kratkem bodo postavili na okrogle stebre tudi te glave, nakar bodo zabetonirali mostiček.

V notranjosti glavnih stebrov opornikov bodo v kratkem začeli urejati potrebne prostore za vse strojne naprave. V stebrih opornikih bodo namreč v višini železobetonskega mostiča vgrajene tudi vse strojne naprave, potrebne za avtomatično delovanje zatvornice, v prvi vrsti močni elektromotorji, ki bodo gnali prestave in vtilje; ti bodo dvigali teža

Strah pred ženo

(Po bosanski pripovedki)

Bilo je v tistih nekdanjih časih, ko so se go- dila pravilice in so vladali še cesarji, s katerimi se je človek lahko po domače pogovarjal.

Tako je vladal tudi v Bosni cesar, z umom razsvetljen, ki je študiral tudi ljudske misli in njihovo rečnično hrabrost. Kajti vsakdo se je rad bahal, kako se nikogar ne boji.

K temu cesarju je prišel človek. Rekel mu je: »O, cesar, dovoli, da pobiram davek od vsakega, ki se svoje žene boji!«

Cesar se je začudil: »Kaj so res taki možje, da se svoje žene boje? Kakšni junaki so pa to?«

»O, svetli cesar, pa še kaj mnogo jih je. Tak- šnih, ki se svojih žen ne boje, takšnih je pa malo,« je odgovoril človek.

Cesar se je nasmehnil in rekel: »Ako je tako, kakor govoriš, bodi! Evo ti pše- menega dovoljenja. Zbiraj davek od mož, ki se boje svojih žen. A ko se vrneš, pridi, da vidim, koliko jih je, v mojem cesarstvu, ki se svoje žene boje.«

Človek je poljubil cesarju roko in je odšel... Leto in dan je preteklo. Cesar je že malone pozabil na čudnega zbiralca davkov.

»Najbrž se je ukanil,« se je smehljaj, ko se je na to spomnil, »in sram ga je, da bi se pokazal.«

Ali človek se je vrnil. Cesar ga je pogledal in smeh je bil v njegovih očeh.

»No, pripoveduj,« je rekel, »da slišim, kako si opravil.«

»Svetli cesar!« je rekel ponižno človek. »Ve- lika hvala za tvoje dovoljenje. Zakaj bogat sem postal. Zbral sem tri tovore blaga, ki ga stotero oslov komaj nosi. In v znak hvalečnosti sem ti pri- peljal darilo.«

»Darilo?« se je nasmehnil cesar. »Kakšno da- rilo? — Kaj mi sploh kaj daruješ?«

Človek se pokloni in reče: »Krasno devico, svetli cesar, takšno lepoticco, da ji v tvojem cesarstvu ni para, sem ti pripeljal.«

Cesarju so zaigrale oči. Malo se je vzravnal, se ogledal in zašepetal:

»Kje je?... Ampak... tiho govori, pazi, da ne eliš cesarica!«

Človek se je nasmehnil in se priklonil: »Svetli cesar, tudi ti, prosim, plačaj davek, ka- kor so ga nešteti v tvojem cesarstvu!«

Pesem planin. — Zgodba vesele in plemenite fantovske duše. — Car- vne mladosti je prelepa fantov- ska povest F. WEISERJA

II. izdaja. Prevedel Jože Jagodica. Broš. L 14.—, trdo vezana L 17.—, v platno vezana L 21.—.

Knjiga je pravkar izšla. STARS! Lepše in plemenitejšje po- vestne knjige vašemu sinu ali hčerki kot je ta, ne morete dati v roke.

DIJAKI! Segajte po knjigi iz va- šega življenja, po čudoviti zgodbi vsega vrstnika. — Z a l o ž b a Ljudske knjižarne, Ljubljana, Pred Škofijo 5

železna vrata zatvornice. Mestna občina je za doba- vo in montažo strojnih naprav že dobila ponudbe od več uglednih italijanskih strojnih tovarn, tako da bo lahko naročila vse potrebne naprave pravo- časno. Za izdelavo strojnih naprav bodo tovarne potrebovale okrog 3 mesece. Če bo naročilo oddano še v letošnjem poletju, bo zatvornica lahko oprem- ljena z vsemi strojnimi napravami še v letošnji je- sen, saj bodo gradbena dela na njej nekako do septembra meseca zaključena. Upravičeno lahko upamo, da nam bo letošnja jesen prinesla dokončni zaključek vseh regulacijskih del na Ljubljani, s čemer bo središče mesta mnogo pridobilo. V beto- niranem koritu Ljubljane skozi mesto bo namreč mogoče dvigniti gladino vode na potrebno in pri- merno višino. Ljubljana bo tekla lahko skozi me- sto, ob povodnih pa bo voda lahko brez zadržka odtokala po dveh velikih urejenih strugah z ljub- ljanskega Barja naprej proti Fužinam. S tem bo tudi ustvarjena osnova za dokončno zboljšanje ljub- ljanskega Barja, kar bo v sedanjih časih še tem večjega pomena.

NAROČAJTE »SLOVENCA«

To je njena prednost poleg tega, da podaja obram- bo vere in dokaz za njeno resničnost po poti, ki so jo hodili veliki duhovci, kakor Pascal, Newman, De- champs, Lacordaire in drugi, ter je dostopna zelo tudi današnjemu človeku. Zato bo knjiga mnogim, ki iščejo in bi radi verovali, odprla pot v Kristusovo Cerkve ali jih pa utrdila v njej. Koristila pa bo neizmerno tudi duhovnikom, ki jim bo obnovila in dala v roke moderno apologetično knjigo z dokazi, ki jih je treba danes uporabljati v pismu in besedi za resničnost krščanstva. Ti moralni čudeži so ena izmed znamenj, s katerimi spremlja Bog besedo svojih učencev, kakor pravi Pismo.

Pisatelj je posvetil knjigo pokojnemu profe- sorju dr. Lambertu Ehrlichu, ker ga je on navdušil za študij apologetike in primerjalnega verslovja ter mu pri znanstvenem delu tudi pomagal. Pokojni profesor je bil tudi škofjski cenzor te knjige, ki jo je priporočil za tisk 5. maja t. l., dvajset dni pred svojo mučniško smrtjo.

Letno poročilo Glasbene Matice za šolsko leto 1941-1942. Izšlo je letno poročilo Glasbene Matice, kjer je poleg vsakoletnega šolskega gradiva v takih poročilih tudi nekaj za širšo javnost zanimivih člankov. Tako je Karel Mahkota opisal delo Glasbene Matice od njene ustanovitve pred 70 leti (leta 1872) ter ga podal v statističnem pregledu. Še važnejši pa je po- dal v drugem članku 60 let šole GM (prvo desetletje je bilo delo GM posvečeno samo izdajanju slovenskih narodnih pesmi) Tu je v kratkem zbrana vsa zgodovina tega našega slovenskega zavoda za gojenje glasbe ter nje- no veliko narodno in kulturno delo. Nato sledo podatki o šolskem uspehu letošnjega leta ter imenik profesorjev in dijakov ter sporedi javnih produkcij.

Droblne novice

Koledar

Sobota, 4. julija: Prokop, opati; Urh, škof; Berta, devica; Ozei in Agej, preroka; Lavrijan, škof in mučenec.

Nedelja, 5. julija: Ciril in Metod, slov. apostola; Ant. Zakarija, ustanovitelj reda; Zoa, sveta žena in mučenica.

Lunina sprememba: Zadnji krajec: 5. julija ob 9.58. Herschel napoveduje nestanovitno vreme.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspal gošpod Ignacij Rus, okrajni tajnik v pokopu. Pogreb bo v nedeljo, 5. julija ob petih popoldne z Zal. kapela sv. Andreja, na pokopališču k Sv. Križu. Naj mu eveti večna luč! Zaljubljen naš iskreno sožalje!

Slaven kirurg je napisal še slavnejšo knjigo, ki je izšla v zbirki „Naša knjiga“

Andrea Majocchi:

Kirurgovo življenje

Prevedel Mirko Javornik

Knjiga, vezana v platno, velja L 50.—

Pohi ite z naročilom, ker bo v kratkem pošla

Zalozba

Ljudske knjigarne, Ljubljana, Pred škofijo 5

— Završni izpit na dvorazredni trgovski šoli Zbornice za trgovino in industrijo v Ljubljani se je vršil v dneh od 17. do 27. junija t. l. Predsedoval je odposlanec Visokega Komisariata g. prof. Budorich Attilio. Od 33 prijavljenih kandidatov in kandidatkin so izpit opravile z odličnim uspehom: Košir, Elvira, Marcina Milena, Škerjanc Majda in Zajec Olga; s pravim dobrim uspehom: Demšar Bojana, Detela Anica, Kovšca Sabina, Lapajne Marija, Mar Zorka in Vodnik Albert; z dobrim uspehom je opravilo izpit 14, z zadostnim uspehom 5 kandidatov in kandidatkin, trije so bili odklonjeni na tri mesece, en kandidat pa je izostal.

— Oblačno vreme. Po primerni vročini 1. julija se je vreme toliko preobrnilo, da se je začelo oblačiti. Barometer pada. V petek jutraj je na Barju valovila visoka megla, drugod je bilo ves čas oblačno. V četrtek je bila dosežena najvišja dnevna temperatura +25° C. V petek jutraj pa je toplota kazal +16.5° C. Bilo je dokaj sonarno. Barometer je v petek dosegel stanje 762.9 milimetra.

— Lipovec cvete. Splošno je razširjeno mnenje, da raste po naših krajih pretežno lipa, dasi večina dreves, ki jim pravimo lipa ni lipa, temveč lipovec. Botaniki namreč razlikujejo v glavnem dve vrsti lip: veliselsto lipo, torej pravo lipo, ki pa jo je po naših krajih le malo, zlasti še v Ljubljani, ter malolisto lipo ali lipovec. Ta je mnogo bolj razširjena kakor veliselsta. Razlika pove že samo ime. Lipovec ima namreč manjše liste. Les obeh vrst je isti, cvetje obeh pa prav tako koristno za čaj, le da je lipovec skoraj bogatejši cvetja kakor prava lipa, ki pač bolj razvije listje. Oba, lipa in lipovec sedaj najlepše cveteta ter ljudje, zlasti pa mladina, pridno trgajo cvetje. Pozimi smo videli da je imelo posušeno cvetje prav odlično ceno. Letos je, kakor znano, v Ljubljani nabiranje lipovega cvetja nekako organizirano, saj se je prijavilo kar 700 nabiralcev, katerim so drevesa določena. Onemogočeno bo seveda pustošenje teh lepih okrasnih dreves, tako, da bodo prihodnje leto zgorej mogle cveteti. V primeru z drugimi leti pa sta obe drevesi lipa in lipovec, pričeli letos nekoliko pozno cveteti. Običajno v začetku julija lipa že odcvete. Letos je temu pač vzrok prejšnja dolga zima.

— Krompir kilefar je dozorel. Prvi krompir ki v naših krajih dozori, je kilefar. Značilno zanj je, da skoraj nikoli ne cvete ali pa le redko z modrim cvetom: večina drugega krompirja namreč cvete belo. Kilefar velja pri nas kot nekakšna vrtna specialiteta ter ga goje le kot zgodnji krompir, nikdar pa ne v večjem obsegu. Gospodarsko se namreč sajenje drugega, nekoliko poznejšega ali pravega pozejnega krompirja bolj izplača. Kilefar je sedaj v Ljubljani dozorel ter ga ljudje že kopljejo za sproti. Kot jed je kilefar prav okusen, dasi je seveda bolj voden kakor pozni krompir. Nikakor pa ni svetovati ljudem, da bi se sedaj kopali drugi krompir, tudi če spada med zgodnje vrste. Na drugi krompir, kakor na rožnik in podobne vrste, bo treba pač še malo počakati.

— Javornika Ivana in Zadrnik Marijo, ki sta svojčas stanovala v Ljubljani, Cesta na Zadobro-

vo 2, prosim, da se v sodni stvari mojega moža javita kot priči na okrožnem sodišču v Ljubljani, soba 95, ali pa vsaj javita temu sodišču svoj naslov. — Strukelj Ivana.

— Zadeva o shranjenem platnu. Šivilja Štefka je letos v marcu zaupala svojemu znanu, trgovskemu pomočniku Tončku zavoj platna in drugega perila v vrednosti okoli 500 lir in ga naprosila, da ga ji primerno shrani. Trgovski pomočnik Tone pa je nato dal zavoj neki Katarini H. in jo naprosil, da ga mu hrani. Pozneje je Tone zvedel, da je bil zavoj zaplenjen. Tako mu je namreč Katarina sporočila. O zaplenitvi platna in perila je seveda Tone obvestil tudi šiviljo Štefko. Ta se je začela zanimati za usodo platna in perila. Posrečilo se ji je, da je točno ugotovila pravi dejanski stan. Zavoj ni bil zaplenjen, pač pa je platno in perilo Katarina prodala neki osebi. Pred kazenskim sodnikom-podredcem na okrožnem sodišču je bila sedaj Katarina H. obsojena zaradi prestopka poverbe na 1 mesec strogega zapora, pogojno za 2 leti.

Ljubljana

1 Mašniško posvečenje. V nedeljo, 5. julija, bo ob 7 zjutraj podelil v ljubljanski stolnici ljubljanski škof red mašniškega posvečenja 15 diakonom ljubljanske škofije.

1 Sveta maša zadušnica za blagopokojnim dr. Gustavom Gregorinom bo danes v soboto zjutraj ob osmih v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

1 Prikaz, kako nastane umetniški portret po živem modelu bo v nedeljo, dne 5. julija 1942 ob 11 v Jakopičevem paviljonu. Izvajal bo kipar France Gorše. Zanimivo bo tembolj, ker bo kipar izbral za svoj model enega izmed gledalcev. Prisotni bodo imeli priliko opazovati, kako raste iz umetnikov rok glinasta podoba po modelu. Kipar bo tudi obrazložil karakteristične modele in tehniko na stran del. Ker bo to prvi primer te vrste pri nas, upamo, da bo naši javnosti, ki z zanimanjem sledi naši umetnosti, gotovo ustrezen ta primer umetniškega ustvarjanja, ki bo nadvse zanimiv in poučen obenem. Razstava Gorše-Maleš je sicer že zaprta, vendar pa bo ob tej priliki ponovno odprta res dan, tako da si jo lahko še ta dan ogledajo tudi oni, ki še niso imeli prilike. Nekaj dni potem bo objavljen v dnevnem časopisu rezultat žrebanja (po eden izmed vsakeh 50 obiskovalcev bo izžrebán in prejme brezplačno po eno umetniško podobo, ki je na ogled na razstavi). Vabljeni so vsi, ki se zanimajo za našo umetnost!

1 Na II. dekliški meščanski šoli v Ljubljani se prične završni izpiti v ponedeljek 6. t. m. ob 8. Upraviteljstvo.

1 Junjske odrezke za maslobo, sladkor in milo bo mestni preskrbovalni urad začel prevzemati od trgovcev današnje soboto, 4. t. m. ter ta dan pridejo na vrsto trgovci z začetno žrko 8—2 in tako dalje po običajnem vrstnem redu. Seboj morajo trgovci prinesiti zeleno knjigo o prevzemu in oddaji blaga ter natančen pregled oddanih odrezkov po že znanih navodilih.

1 Razdeljevanje drv za kuho. Mestni preskrbovalni urad bo razdelil manjšo količino drv onim, ki jih nimajo niti za kuho. Pri razdeljevanju se bo pa urad natanko ravnal po odredbi Visokega komisariata, da je dovoljeno prodajati drva samo za kuhanje hrane, in sicer za en mesec po 0.8 kg na dan za osebo. Izključeni od dobav pa so oni, ki imajo zalogo drv, ki imajo plin ali pa so posestniki gozdov. Zato naj upravičenci prihajajo po nakazila v sobo št. 3 v II. nadstropju Mestnega doma vsak delavnik od ponedeljka, 6. julija dalje, drva bodo dobili od torka dalje na mestni pristavi v Povšetovi ulici. Vsak reflektant mora s seboj prinesiti mesareko knjižico in potrdilo, podpisano od hišnega lastnika, da nima drv, da nima plina in ni posestnik gozda. Za zalogo drv se smatra količina, potrebna za kuho nad deset dni. Kdor ima torej nad 8 kg drv na osebo, ta ne more dobiti drv. Iz potrdila mora biti natanko razvidno ime in priimek hišnega lastnika in prosilec ter njuno stanovanje. Če je pa prosilec sam hišni lastnik, mora prinesiti podpisano izjavo z enakimi podatki, kakršni morajo biti na potrdilu. Brez navedenega potrdila ali izjave ne bo nihče dobil drv. Ker pa je na razpolago zelo malo drv, naj pridejo ponje res samo oni, ki jih nimajo niti za kuho. Po odredbi torej naenkrat nihče ne sme dobiti več drv kot samo za en mesec, torej samo po pištih 25 kg na osebo. Po drva naj pa upravičenci z nakazilno prihajajo na mestno pristavo samo tisti dan, ki je napisan na nakazilni, ker drugače drv ne bi dobili.

Nečak Viktor je zrastle pri Miklavčkovih in postal naslednik strica Miha na domu in v cerkvi. Navidezno morda prereren, trd, mrk, je bil Viktor v resnici dober mož, vzgleden, razumen gospodar, ki se je zanimal za izobrazbo in napredek. V hiši so imeli od nekdanj časa pisane in dobre knjige in Viktor je posebno rad čital. Sodeloval je vedno na vodilnih mestih izobraževalnega društva, vodil rajfajzenovko in deloval na združevalnem polju. Posebno pa je bil zvest in požrtvovalen v eni službi, v cerkovniški, kakor njegov prednik stric Miha. Mežnaril je od mladih let od časov župnika Primžarja pa do smrti, — vedno točen, natančen kot ura. Za vsako malenkost v cerkvi je vedel, vse znal, v vse je bil vpeljan in vse je razumel, še mašo bi lahko bral, če bi smel — so rekli o njem. Služba v cerkvi mu ni bila stvar zaslužka, ne, on jo je vršil s čutom dolžnosti in vnemo za čast božjo. Ni služil le na zunan cerkvi, bil je res veren, pobožen iz prepričanja, vsled česar so ga vsi, tudi drugače misleči, spoštovali. Skrbel je za cerkev, kakor bi šlo za njegove osebne interese, bila mu je ta služba privzgojena, res kakor prirojena.

Nikoli ni bil trdnega zdravja, bolehal je dolgo, a prenašal možko in vdano vse težave. Tam v tistih strminah in v bolj slabih zemljah je kmečko življenje trdo in težko, zemlja skopa. Človek mora garati kot tovarna žival, treba je skoro vse znositi na hrbtu. Viktor je pri svojem slabem zdravju že dolgo pešal in nosil v sebi kal prezgodnje smrti. Kljub šibkemu zdravju je moral v zadnji svetovni vojni oblačiti vojaško suknjo, v sedanjih pa je zadelo ista usoda njegovega sina — edina, ki ga je bridko pogrešal na domačiji. Obilo bridkosti je moral prenesti v življenju, z razočarjanji mu tudi ni bilo prizanešeno. Mesto mirne življenske jeseni, je dočkal še sedanje razburkane in hude čase.

Sedaj ga je zlomilo in zopet manjka v našem talminskem zakonju moža, ki ga bodo vsi pogrešali in ohranili v svetlem spominu.

Bodi mu On, v katerega je imel vedno tako živo vero, obilen plačnik za vse prestano hudo in za njegovo delavnost in poštenost!

1 Progovne in sezonske delavce vlijudno vabimo na sestanek, ki bo v nedeljo, dne 5. julija 1942 ob desetih popoldne v Pokrajinski delavski zvezi, Miklošičeva cesta 22, I. nadstropje, soba št. 5. Na dnevnem redu sestanka je med ostalimi tudi vprašanje o meznem gibanju. Vsi vlijudno vabljeni.

1 Kupčije z zemljišči in hišami. Splošen pregled o vseh zemljiškoknjižnih zadevah, ki jih dajejo spisi zemljiškoknjižnega urada na okrajnem sodišču, kaže, da je bilo letos v prvih šestih mesecih zaznamovanih do 288 kupnih pogodb, s katerimi je bila lastninska pravica prenešana na kupce in s katerimi so bile kupljene razne nepremičnine v mestu in okolici. V mestu samem je bilo v prvem polletju prodanih mnogo starih stanovanjskih hiš, pa tudi mnogo novih, dalje razne stavbine in druge zemljiške parcele, v okolici travniki, njive in gozdovi. V 288 pogodbah navedena kupnina predstavlja vrednost 11,280.424 lir. Prav 30. junija t. l. je bila v zemljiški knjigi zaznamovana kupna pogodba, s katero sta dr. Kavčnik Janko, zasebnik, Ljubljana, Resljeva 15, in ga. Repika Praprotnikova, dedinja po pok. Avgustu Praprotniku, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 15, prodala Florijanu Schweigerju, inženjerju, v posestniku Ljubljana, Tavčarjeva ulica 4, parcelo štev. 185-2 k. o. Karlovo predmestje v izmeri 2.01 ha in 49 kv. metrov za 200.000 lir. Parcela je bila svoj čas last Strojnih tovarov in livaren.

1 Skakalnica v Mostecu oz. zimskosportni stadion. V zemljiški knjigi je bila konec junija vpisana kupna pogodba, s katero je mestna občina ljubljanska kupila od Franceta Kogovška, posestnika v Dravljah št. 58 dve, v kat. občini Spodnja Šiška se nahajajoči parceli in sicer št. 624 gozd in št. 625 travnik, v skupnem obsegu 13.055 m² za 37.675.10 lir. Kvadratni meter je bil po 2.50 lire. — Zemljiški kompleks tam okoli Mosteca pa je ljubljanskim občanom, kateri zelo ljubijo dnevne sprehe po Večnji poti, pač dobro znan. Razteza se od mostiča, ki vodi čez potok na Večnji poti nasproti koseški opekarni. Od mostu je najprej lep travnik, nato pa se vzpenja borov in jelšev gozd proti Šišenskem hribu. Tam so si nekateri šiškarji, ljubitelji narave in vneti knap-pove, zgradili skromno »knajpališče«, ki so ga lepo ogradjili. Potok jim je dal dovolj vode za vse knajpovske kure. Ob nedeljah in praznikih poleti je bilo tam vedno sila živahnosti, kajti pri Mostecu so napravili tudi balinista, kjer so vztrajno balinili in se prijetno zabavali. Človek je tam dobil tudi kako okrepilo. Pred vojno je bilo napravljeno »knajpališče« v takozvanem »Wörishofnu«, kraj, ki je stal na desno ob poti, ki vodi skozi Tivoljski gozd proti Čadu pod hribom. V zavetju in hladu je bila tam postavljena leseena koliba s kabinami. »Wörishofen« je bil kmalu opuščen in pozneje so se tam shajali in iskali prenočišče mnogi izgubljeni.

1 Tatovi na polju in v gozdovih od dne do dne delajo večjo škodo v mestu in okolici. Velik del ljubljanskega prebivalstva redi male živali, predvsem pa koze in kunce ter kokoši. Kdor ima svoj vrt, njivico ali trato, naj si pošteno pomaga z rejo malih živali, da bomo lažje prestali čase stiske. Toda lastniki vrtov, njiv in polja z zaščutenjem opazajo, da so najbolj navdušeni rejci malih živali prav tisti, ki nimajo niti za predpasnik svojega sveta. Z obučevanja vrednim uspehom in izrednim dobičkom rede po več koz, imajo kar farme domačih zajcev ter velike kokošereje. Vendar pa male živali ne žive kakor lilije na polju brez krme, pač pa te živi vsak dan pozabljejo prav mnogo ukradene detelje, trave, solate, korenja ter drugih poljskih pridelkov.

1 Ivan Cankar: »Kralj na Betajnovi.« Drama v treh dejanjih. Igrali bodo: Kantorja — P. Kovič, Hano, njegovo ženo — Gorinskova, Franco — Kraljeva, Nino — Simčičeva, Krnec — Košič, Maska — Vl. Skrbinek, župnika — J. Kovič, Bernota — Nakret, sodnika — Gorinsk, ženo — Kovičeva, Lužarico — Starčeva, oskrbnika — Košuta, kmete: Brezigar, Gale, Blaž, Raztresen, Verdonik, Podgoršek. Igro je režiral Jože Kovič.

1 Franz v. Suppé: »Boccaccio.« Opereta v treh dejanjih. Peli bodo: Boccaccio — Mlejnikova, Lotthering — Anžlovar, Lambertuccio — Zupan, Scalco — M. Sancin, Leonetto — B. Sancin, Fiametta — Barbičeva, Beatrice — Poljanarjeva, Peronella — Poličeva, Izabella — Španova, Pietro — Drenovec, kolporter — Dolničar, majordom — M. Gregorin, Filipa — Koširjeva. Dirigent: R. Simoniti, režiser: C. Debevec.

1 Abonente reda premierskega opozarjamo, da bodo imeli v torek, 7. t. m. premiero opere bratov Riccijev: »Krišpin in njegova botra.« Ta fantastično-vesela muzikalna komedija ima osem slik. Prevedel jo je Niko Stritof. Peli bodo: Krišpina — Primožič, Mirabolana — Anžlovar, Fabrijza — Janko, Asdrubala — Zupan, Contina — Lipušček (namesto obtelega Sladoljeva), Bortola — Skabar, Aneto — Mlejnikova, botro — Golobova, Lizetto — Poljanarjeva. Dirigent: Anton Neffat, režiser: Robert Primožič, zborovodja: R. Simoniti. Scenska zamisel je režiserjeva, načrti: inž. Franz, realizacija: V. Skrušny.

1 Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo opravljala od sobote od 20. ure do ponedeljka od 8. ure zjutraj mestni višji zdravstveni svetnik dr. Mia Franta, Poljanska cesta 15-II, telefon 32 84.

Naznanila

GLEDALIŠČE. Drama: Sobota, 4. julija ob 17.30 »Vdova Rožinka«. Izven. Znižane cene od 10 lir navzdol. — Nedelja, 5. julija ob 17.30 »Kralj na Betajnovi«. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. — Ponedeljek, 6. julija: Zaprto. — Torek, 7. julija ob 17.30 »Kralj na Betajnovi«. Red. Torek, — Sreda, 8. julija ob 17. »Romeo in Julija«. Red B. Cetrtek, 9. julija ob 17.30 »Kralj na Betajnovi«. Red Cetrtek.

Opera: Sobota, 4. julija ob 17: »Boccaccio.« Opereta. Izv. Znižane cene od 18 lir navzdol. — Nedelja, 5. julija ob 13: »Carmen«. Izven. Gostovanje Elze Karlovcve. Znižane cene od 20 lir navzdol. — Ponedeljek, 6. julija: Zaprto. — Torek, 7. julija ob 17: »Krišpin in njegova botra«. Premiera. Red Premierski. — Sreda ob 16.30 »Carmen«. Red Sreda, Gostovanje Elze Karlovcve.

RADIO. Sobota, 4. julija. — 7.30 Poročila v slovenščini. — 7.45 Laka glasba. V odmoru (8.00) Napoved časa. — 8.15 Poročila v italijanski. — 12.15 Koncert sopranistke Nade Stritar. — 12.40 Godalni orkester vodi dirigent Spagnari. — 13.00 Napoved časa. Poročila v italijanski. — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.20 Lepe pesmi od včeraj in danes. Orkester vodi dirigent Petralia. — 14.00 Poročila v italijanski. — 14.15 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Siljanec. Laka glasba. — 14.45 Poročila v slovenščini. — 17.15 Nove plošče Cetra. — 17.35 Gospodinsko predavanje v slovenščini. — 19.30. Poročila v slovenščini. — 19.45 Na harmoniko igra Avgust Stanek. — 20.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. — 20.30 Vojaške pesmi. — 20.45 Lirična prireditve družbe EIAR. Muze: Stijelljanska trilogija: La Zolfara, Teormina, La Monacella della fontana. V odmorih: Predavanja v slovenščini, zanimivosti v slovenščini. Po končani operi poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarni: mr. Stuk. Marjan 75, 5. mr. Kuralt. Gospodarska cesta 10 in mr. Bohinec, ded., Cesta 29, oktobra 31.

S Spodnjega Stajerskega

Umrla je v Marenbergu Neža Vrtič roj. Kos, stara 75 let.

Usoden padec s kolesa. Na cesti med Šikolami in Dogašami na Dravskem polju je 37letna posestnica Rozika Pesek iz Prepol s svojim ko-

lesom zadela ob obcestno drevo in padla s kolesa na glavo. Obležala je nezvestna. Ima hude poškodbe na glavi in po desni strani života. Reševalni avtomobil je je prejel pri mariborsko bolnišnico.

Nesreča. 30letni mizaraki pomočnik Avgustin Tadin iz Maribora se je s kladivom tako močno udaril po palcu leve roke, da ga je čisto zmečkal.

Pošne pakete si je pridržal. Moric Oevrik iz Celja, star 21 let, je bil zaposlen v paketnem oddelku celjske pošte. Od januarja 1942 si je prilaštil najmanj deset zavojov, od katerih jih je bilo pet, kakor je sam priznal, namenjenih za vojake na fronti. Kazenski oddelek pri poveljstvu varnostne policije na Spodnjem Stajerskem je Oevrika kot ljudskega škodljivca in zaradi zločina uradne poverbe obsodil na 12 let ječe. Le mladostnost, neoporočna preteklost in skesano priznanje ga je rešilo smrtni kazni.

Iz Hrvatske

Junastvo italijanskega vojaštva. Poleg uradnega poročila o borbenosti in poletu italijanskega vojaštva, s katerim so se posamezne enice italijanske enice vrgle na zatiranje motilcev normalizacije življenja v posameznih pokrajinah, ki so jih zasedle italijanske oborožene sile, poudarja sedaj tudi hrvatsko časopisje velik delež, ki ga je doprineslo italijansko vojaštvo pri uničevanju posameznih oboroženih skupin, ki so se skrivale v posameznih hrvatskih krajih. Po zatiravanju hrvatske časopisja je čistilno akcijo pozimi precej ovirala izredno ostra zima. Kakor hitro se je vreme malo popravilo, so italijanske čete takoj zapustile svoje zimske postojanke ter prišle z novimi napadi. Dosedanje vojaške akcije deli »Hrvatski Narod« v naslednja razdobja: I. Razdobje obsega čas meseca marca in prvo polovico aprila. Italijanske čete, dobro preskrbljene z živili in strelivom, so se vrgle v akcijo. V to razdobje spada čiščenje terena od Korcev do Udine, Srednje gore, Srba, Varec Vakufa v področju Prozor, Stolac, Gacko, Bilete in drugih krajev. V bojih so imeli odmetniki več kakor pa 2100 mrtvih. Drugo razdobje šteje »Hrvatski narod« od 15. aprila do 15. maja. V čistilni akciji so sodelovale italijansko-nemško-hrvatske vojaške enice. Posebno aktivne so bile italijanske letalske enice. Čistilna akcija je bila na področju vzhodne Bosne. Vojaške akcije so se razvijale zopet v dveh razdobjih: V prvem vzhodno od Sarajeva, v področju, ki ga meji črta Prača—Dol—Han Pijesak—Višegrad—Goražde. Poveljstvo ima v rokah poveljnik druge italijanske armade. Sodelujejo tudi oddelki ustaške milice pod poveljstvom polkovnika Francetića. V drugem razdobju so bile čistilne akcije jugovzhodno od Sarajeva, na področju med kraji: Sarajevo—Goražde—Foča—Kolinovik. Nad vsemi oboroženimi silami ima zopet poveljstvo poveljnik druge italijanske armade. Akcija se je razvijala po točno izdelanih načrtih. Odmetniki so imeli nad 600 mrtvih, ostalih izgub pa je bilo nad tri tisoč. Po končani vojaški akciji so povsod prevzele oblast in upravo hrvatske oblasti. V tretje razdobje uvršča »Hrvatski Narod« čistilno akcijo od polovice maja do zadnje tretjine junija. Sem spadajo akcije kot posledica in nadaljevanje vojaških nastopov, omenjenih v prejšnjih razdobjih. Čistilna akcija je bila tudi v posameznih hercegovaških krajih in v neposredni bližini hrvatsko-žrnogorske meje. Odmetniška središča so bila predvsem v Gackem, v zgornjem teku Neretve, Drine in v okolici Nevesinja in Stolca. Dosedanje izgube, ki so jih imeli odmetniki, znašajo 500 mrtvih in okoli 1500 ujetnikov. Zaplenjen je bil tudi bogat vojaški plen. Čistilna akcija je sedaj v teku. »Hrvatski Narod« končno zopet izreka veliko zahvalo italijanski vojski, ki se neustrašeno bori tudi na hrvatskih tleh proti neprijateljem Evrope in kulture.

Poveljnik hrvatskih letalskih enic general Kren je na povabilo vrhovnega poveljnika slovaške vojske generala Catloha odpotoval v Bratislavo. Za časa svojega bivanja na Slovaškem bo pregledal vse slovaške vojaške akademije ter letalske šole in vojaška letališča.

Mofna skupina hrvatskih ustašev je odpotovala v Bratislavo, kjer bo skupno s člani slovaških in nemških mladinskih organizacij prebila tri tedne v skupnih taboriščih.

Hrvatska vlada je zvišala državno podporo za muslimansko veroizpoved od 12 na 13.5 milijonov kun.

Iz Srbije

»Pot nove Srbije«. Belgrajsko »Novo Vreme« objavlja pod tem naslovom uvodnik, v katerem govori o posebnostih srbskega naroda ter razmotriva o sedanjem položaju Srbije. Pri iskanju sredstev za ozdravitev sedanjega stanja omenja belgrajski dnevnik med drugim piše: »Sedanja doba nesreče srbskega naroda nam vajuje bolj kakor kdaj koli poprej dolžnost, da razmišljamo o sebi, o sedanjosti in bodočnosti in da se odločimo, na katero pot se bomo podali. Zato se moramo sedaj, kakor bi bili morali to storiti tudi poprej, obrniti na svoj plemski (rasni) genij in storiti to, kar zahtevajo naše narodne in nacionalne koristi. Doba 22 let življenja v skupni državi pripada preteklosti. Ta doba nam pa tudi najbolj jasno prikazuje stanje, ki nastane, če narod vodijo voditelji brez močastosti in poštenja, kakor tudi narodna inteligenca pod vplivom ene ali druge internacionale ali internacionalnih pravcev. Razpoteje in križišče, na katerem smo danes, brezpogojno zahteva to, da srbski narod zopet spravimo na staro preizkušeno nacionalno pot. To je tisto, s čemer mora srbski narod stopiti v Novo Evropo. Plemske (rasne) lastnosti srbskega naroda so same naznačile pot srbskemu narodu. Zato bo tudi edino ta pot našla in dala vse možnosti za zgraditev nove Srbije.«

Proračun zaječarskega okrožja. V srbskem uradnem listu je objavljen proračun zaječarskega okrožja za meseca maj—december 1942. Dohodki in izdatki okrožja so obsežni v znesku 24,983.000 dinarjev.

Novi dirigent belgrajskega radijskega orkestra. Radi premestitve dosedanjega dirigenta belgrajskega radijskega orkestra dr. Hansa Hörnerja v Atene, je postavljen za njegovega naslednika v Belgradu pri tamošnji radijski oddaji postaja vojak Karol List, ki je bil v mirnem času med stalnimi dirigenti monarhvske filharmonije ter je nekaj časa služboval tudi pri berlinski filharmoniji.

Vodstvo preosnovane srbske vseučilišča v Belgradu. V smislu določenih nove vseučiliščne uredbe je postavljen za rektorja belgrajske univerze dr. Nikola Popović, redni vseuč. profesor. Za dekane so imenovani: na filozofski fakulteti: dr. Veselin Čajkanović, redni vseuč. profesor; na pravni fakulteti: dr. Laza Kostić, redni vseuč. profesor; na bogo-slovni fakulteti: dr. Lazar Mirković, redni vseuč. profesor; na medicinski fakulteti: dr. Milovan Milovanović, redni vseuč. prof.; na tehnični fakulteti: arhitekt Branko Popović, redni vseuč. prof.; na poljedelski fakulteti: dr. Mihajlo Gradojevič, redni vseuč. profesor.

Miklavčkov Viktor

Te dni sem čital, da je umrl v zdravilišču v Goriziji prijatelj Viktor.

Zvonovi v Piedimelze so gotovo zapeli posebno turbno in žalostno, ko so oznanjali smrt svojega zvestega prijatelja, ki je skoro štirideset let dan na dan bil prvi, ki je stopil v cerkev oznanjat sveto jutro in zadnji, ki je odhajal iz nje po avemariji.

Kdo ga ni poznal tam v dolini Baccia zvestega cerkovnika fare Piedimelze.

Dobri prijatelj Murovec toži večkrat v pismih, da naša vas izumira. In ko mi je zadnjič pisal, je omenjal tudi Viktorja, da je bolan, in lepo zadel njegovo značilno potezo: ...ima s cerkvijo veliko dela, a bi tega ne mogel pustiti, ker mu je to prav prirojeno.

Naša vas menda res izumira. Če se mi še kdaj po dolgih letih spomni želja, da bom videl svoj dom, — koliko jih bo manjkalo od prijateljev in znancev iz lepih mladih let! Zadnje leto je vzele dva najljubša sosed, lani dobrega Rusovega Pepča, letos pa Viktorja, dva izrazita občana, po svoji naravi povsem različna moža, a oba dobri in mehki duši.

Miklavčkova hiša. Koliko spominov je združeno s tem imenom. Vsi štirje pri hiši so bili neporočeni, dva stara strica in dve teti. Menda zato, ker niso imeli lastnih, so imeli pa otroke sosedov radi. Zato sem bil rajši pri njih kot doma. Viktorju so bili ujeti in tete, pa smo jih še drugi otroci klicali tako: ujeje Miha, ujeje Tone, teta Urša, teta Marijana. Koliko večerov sem preždel pri njih in požiral pravljice in pripovedke tete Urše. Pa krompir v obliach in repa, kisalna in močnik, vse je bilo pri njih boljše kot doma! Miha, ki je imel za vse šaljivo besedo, je gosposdaril, mežnaril, orgljal in njuhal tobak, brat Tone mu je pomagal doma in v cerkvi, sestre pa sta gosposdarili in ob sobotah zaljžali oltarje. Bratovska družina.

Japonska otroška leta

Družina, rojstvo, polmenovanje, otroški vrtec in šola

Vprav poslednji čas nas je zaradi hrabrega vojskovanja japonskih vojakov primoral, da smo pomislili, odkod japonski vojak zajema svojo moč in hrabrost, da zares »pogumno zre smrti v oči.«

Večkrat pravimo, da so Japonci zahrbitni in hinavski, ker se vpricho vsakogar tako spoštljivo vedejo, so tako neznansko vladni in imajo na obrazu zmeraj tisti, zares samo japonski smehljaj. Vendar to ni hinavščina, ampak je izraz njihove samozataje in prefinjene duševne kulture. Brezobziren nastop v vojni in brezmejna požrtvovalnost za skupnost sta v zvezi s to brezbriznostjo spricho osebnega trpljenja in omaloževanja lasne osebe.

Fino razumevanje za prirodo in potreba po iskreni zvezi z naravo sta po vseh japonskih otrokih enakomerno razširjeni. Nič drugega kot najčistejšo spoštovanje spricho prirode vodi vrtnarju roke, če neguje pritrlično drevo v svojem miniaturnem vrtiču in to s tako potrpežljivostjo, ki nareja iz vse Japonske otroški vrtec v pravem pomenu besede. Prekrasne pokrajine radostno vplivajo na pogled, vrtni brezprimerno lepo; ti dajejo bivališčem posebno značilnost. Jako učinkovito se loči temno zelenje borovca od nežne rdečice breškovega cvetja in divje cvetočih sliv. Češnjava drevesa pa v tisočih obroblijo ceate in trge.

Kak tujec ima le malokdaj pristop v japonsko družinsko življenje. To se giblje v mejah, ki poudarjajo prednost očelove oblasti in ki ga spremlja mnogo ceremonij, ki se začenjajo že v najnežnejšem detinstvu.

Ce se rodi kak otrok, napravijo zanj najprej dvojce oblačil: eno je spodnje in je kimono svetlorumene barve, saj meni Japonci, da daje ta barva telesu zdravje in moč. Nato je živordeče vrhne oblačilo, ki naj njegova barva izraza najiskrenjšo željo vseh evorcev in prijateljev. Poznejše vsakdanje oblačilo je za dečke modre barve — v vseh odtiskih — in za deklice svetlo — do temnordeče barve.

Nato okrasijo stanovanje za zahvalno slovesnost. Mali hišni oltarček je še posebej okrašen in hišni malik dobi v zahvalo živca in manjše darove. Vsi svoji in prijatelji se zberejo k pojedini. Tudi novorojenčku pogrnejo mizo, čeprav ne more še sodelovati. Starši pa po pojedini delijo darila tistim, ki so bili prinesli darila novorojenčku. Odrasli emeje le zaradi kakšnega prav posebnega razloga odkloniti povabilo na kredo pojedino — po naše botrino.

Četrty dan obrijejo otroku glavo in mu hkrati dajo ime. Izbra imena je za Japonca prav posebno važna zadeva, saj pravijo, da ima ime velikanski vpliv na usodo človeka. Deklice dobijo največkrat imena: Hana (cvetica); Juki (sneg); Ai (ljubezen); Mateu (smreka); Take (tr); Ume (pero). Dečki pa: Ihro (prvorojenec), Toshio (zviti), Ivao (močan), Isamu (hraber).

Ko ima Japonci 30 dni, ga privkraj odvedejo v tempelj, kjer avehčnik pričakuje otroka in mater in moli nad njima posebne molitve. Nato naj otrok raste in se razvija. Večinoma je sam sebi prepustjen in skače in se plazi po cestah, trgih in tempeljskih dvorih. Pri tem seveda pozabi na pokorščino in disciplino. Te prostosti je kmalu konec. Nekoga dne pricaplja malček, držeč se matere za ro-

ko, v otroški vrtec in nerodno pozdravi svojega senseja — učitelja.

Najbolj priljubljeni vzgojni pripomoček japonskih otroških vrtecev je risanje z barvniki. Seveda se pa tudi igrajo s papirjem, peskom, skakanjem in se zabavajo s petjem, pevskimi igrami in z žogo — kot pri nas. Učijo se pa tudi pokorščine. Prvikrat se mora njih trmasta glavica ukloniti in prvikrat spozna otrok, da je nad njim nekdo, ki mu mora biti brezpogojno pokoren. Začetek je seveda silno težak, toda po brezupni borbi za prostost, ki jo otroci branijo s krčevitim jokom in svojeviglivim cepetanjem, se zgodi čudež: otrok postane naravnost oboževalec reda in kiskoku, to je postava, mu postane merilo njegovega ravnanja, ki se mu z navdušenjem podreja.

Težko je povedati, odkod to izhaja. Edino kar bi lahko rekli, je tole: Japoncem je že v krvi ne-

»Slovenčeva« športna posvečovalnica

Katera vrsta atletike je najprimernejša za žene? — Krč v vodi
Svetovni rekord v plavanju na 100 m — Za teke na dolge proge
so sposobni samo odrasli in odporni atleti

Z. C. C. — Poročate da imate veselje s teki na srednje proge in da ste že dosegli na 1500 m čas štiri in pol minute. Vprašujete če je to za 19 letnega atleta dober čas? Izbrali ste si vrsto teka, v kateri se boste morali uriti še par let, da se boste približali najboljšim tekačem. Slovenski rekord v teku na 1500 m znaša 3:57.6 min. To je vsekakor vsega znanka, kar pa vas ne sme plašiti. Mladi ste še in pred Vami je še lepa bodočnost. Na maksimalne uspehe lahko upate še le v petih letih resnega treninga. Svetujem vam, da trenirate tudi hitro hojo in gozdne teke.

P. J. Lj. — Večkrat ste slišali, da je utonil večji plavalec zaradi tega ker ga je zgrabil krč. Vprašujete, kako je treba ravnati v takem primeru. V mrzli vodi se čisto zgodi, da odpovedo mišice poslušnost. Krč se pojavi najraje v mečah ali v bedrih. Proti krču si pomagamo s tem, da določimo mišično skupino raztegemo. Če vas zgrabi krč v mečah, morate iztegniti nogo, prijeti za gornji del stopala in krepko potegniti proti sebi. Tudi proti krču v bedrih postopamo podobno: primemo se za gleženj in pritegnemo peto k sedalu. Če moramo vse to opraviti v vodi, boste razumeli, da je potrebna precejšnja izurjenost v plavanju. Prav zaradi tega je priporočljivo, da se v plavanju toliko izurite, da lahko plavate tudi samo z rokami ali samo z nogami.

S. D. Lj. — Prepričani ste, da je lahka atletika, ki so jo gojili že stari Grki, najboljši šport tudi za žene. Ze v soli ste imeli posebno veselje s teki in skoki. Radi bi vedeli, katero panogo lahke atletike lahko goji žena brez vsake škode? Najprej Vam moram povedati svoje zasebno mnenje glede vrednotenja ženskega športa: prvo mesto pripada lažjemu delu na vrtu in v naravi sploh, drugo igram, ki razveseljujejo človeka, tretje pa atletiki,

izrečeno spoštovanje postave. Otroku venomer dopovedujejo, da se mora brezpogojno pokoravati cesarju in učitelju. Spricho teh dveh ni nobenega ugovora, nikar upora. Da se otroci navadijo poslušnosti, epostovanja, prijaznosti in ljubezni do bližnjega, jim učitelj že zgodaj navaja posebne točke iz življenja cesarjev kot zgleda za značajnost ali jim pripoveduje zgled iz domače zgodovine. Ze v otroškem vrtecu se vadijo otroci velikega, slovesnega poklona pred cesarjevo podobo. Če je otrok doživel kako cesarsko slovesnost, potem mu bo za zmeraj ostalo, da bo že ob samem imenu »najvišjega«, to je cesarja, v silni radosti zardel.

Ko se otrok slovesno poslovi od otroškega vrta, pride v šolo. Mimo učenja raznih predmetov, je tu telovadba velike važnosti. Dečki se urijo v borjenju in rokoborbah, deklice v šivanju, kvačkanju in pletenju. Mimo tega se deklice učijo nege cvetle, saj je kasneje njih dolžnost, da okrasijo kot gospodinje svoje domove z najlepšim cvetjem.

Kakor vidimo, je tudi na Japonskem tako, da je treba raznovrstnega truda, predeu je človek zrel in uporaben za življenje.

smučanju, drsanju, plavanju. Prvo je torej domače delo, v katerem ne vidim samo koristnosti, telesne vzgoje in razvedrila, pač pa pravilno pojmovanje dolžnosti. Glede lahke atletike same pa tole: je to naporen šport, ki zahteva veliko volje in borbennosti. Če hočete biti glede ženskosti natančni, Vam ne priporočam tekov na kratke in dolge proge, tudi ne metov, ki so impozantni le tedaj, če jih izvajajo orjaški atleti, pač pa skakanje v višino. Tu gre za tehniko, za spretnost in trenutno zbravnost. Vseč so mi tudi gozdni teki, pri katerih pa ne gre za znojenje in maksimalno zmogljivost, pač pa za pristno uživanje narave. Gozdni teki za ženske naj bodo podobni smučskim izletom. Ne zagovarjam udobnost, pač pa zmernost. Odlomite se torej za skakanje v višino in za gozdne teke!

S. K. R. — Ali še deluje belgrajska visoka šola za telesno vzgojo? O tej šoli mi je znano le to, da pravno še obstoja, da je omogočeno polaganje diplomskih izpitov, predavanj in praktičnih vaj pa letos ni bilo.

F. G. Lj. — Kakšno kamenje uporabljajo v lahki atletiki? V lahki atletiki mečejo Angleži kamen, ki tehta 6,25 kg (nazivajo ga »stone«, Nemci pa osmerokotni kamen, ki tehta 15 kg. Kamni, s katerimi se urijo težkoatleti pa tehtajo 16,75 kg.

J. H. R. — Pisete mi o sinu, ki je star 17 let, je manjše rasti in zelo suh. Citaj je, da so fanije njegove rasti posebno pripravi za teke na dolge proge. Ni Vam všeč, da se je lotil napornih tekov in vprašujete za mnenje in nasvet. Takole mislim o vašem primeru: v letih rasti je glavna naloga športne vzgoje v tem, da podpira telesni razvoj organizma; ta razvoj mora imeti pred očmi vsestranost, prav posebno pa še podpiranje normalne rasti v višino in širino. Res je, da so za tek na dolge proge sposobni manjši in vitki atleti, vendar ne v letih telesnega dozorevanja, temveč v letih zrelosti. Vašemu sinu svetujem, da se posveti prav posebno plavanju, pa tudi zmernemu udejstvovanju v drugih športih. Veliko važnejše je, da se pravilno razvija in lepo rase, kakor da bi trošil energijo v napornih tekih na dolge proge. Le-te naj prepustite odprnejšim tovarišem. Upam, da se strinjate.

D. O. Lj. — Kdo je najhitrejši plavalec crawla na svetu? Če vzamemo za merilo plavanje na 100 metrov, bo treba pristiati med prvake vse tiste, ki preplavajo 100 m izpod ene minute. Takih je približno deset na vsem svetu. Svetovni rekord drži še vedno Amerikanec Fick s časom 56.4 sek. Je pa to čas, o katerem ne čitamo vsako leto. Slovenski rekord v crawlu na 100 m znaša 1 min. 0.2 sek. Take in podobne čase dosežejo le športni prvaki, ki se urijo več let. Med ostalimi kopalci pa je le malo takih, ki bi mogli preplavati 100 m hitreje kot v dveh minutah.

L. T. C. — V neki meščanski hiši ste videli med podboji višee kroge, ki so bili namenjeni domači telovadbi otrok. Ker se Vam zdi Vaš 11 letni sinko preslaboten, Vam je prišlo na misel, da bi mu oskrbeli kaj podobnega. Nobenega dvoma ni o tem, da je obesanje na kroge učinkovito in koristno, razen tega pa je možno izvajati na krogih tudi nekaj lažjih vaj. V splošnem pa veljajo krogi kot težko orodje, ki je le za odrasle (mislim na vaje na mestu). Najboljše boste storili, če boste peljali sina k zdravniku, ki ga bo pregledal in ugotovil kakšna telesna vzgoja bo zanj najprimernejša.

E. S. L. — Z zanimanjem čitate poročila o lahki atletiki, vse razumete, samo kladiva si ne morete prav predstavljati. Nikoli ga še niste videli,

nikjer čitali opisa. Kladivo je četrto orodje, ki ga uporabljamo pri lahkoatletskih metih. Najpopularnejša je železna krogla, precej razširjeno pa je tudi metanje diska in kopja. Kladivo ni nič drugega kakor železna krogla, ki je pritirjena na močno žico, na koncu žice pa je malo debelejši ročaj. Takšno »kladivo« torej primemo z obema rokama, ga vrtimo najprej na mestu, za tem pa izvedemo obrate, ki so podobni metanju diska. Kladivo tehta 7.25 kg in ima isto težo kakor krogla.

Šport v kratkem

Okrog sto izbranih atletinj se je borilo v Bologni za italijansko državno prvenstvo. Naslove prvakinj so dosegla naslednja dekleta: tek na 100 m Lucchini 12.7 sek, tek na 200 m Cattaneo 26 sek, tek na 800 m Tonani 2:25.9 sek, tek na 80 m preko zaprek Franco 12.4 sek, skok v daljino Franco 5.31 metra, skok v višino Jannoini 1.53 m, met krogle Piccinini 12.10 m met kopja Balaben 37.39 m, met diska Gabrič 37.97 m.

Italijanske plavalčice so dosegle na državnih tekmah v Rimu naslednje izide: 100 m prsto Figari (Genova) 1:16.9 min, 200 m prsto Derenzini (Fiume) 3:41.4 min, 400 m prsto Campregher (Trenta) 6:18.7 min, 100 m hrbtno Bertuzzi (Trie- ste) 1:29.4 min.

Kleopatra - egiptovska kraljica

V zgodovini in književnosti je znana egiptovska kraljica Kleopatra, ki je bila najstarejša hči kralja Ptolomeja Auletesa. Ko ji je bilo šele 17 let, je postala po oporoki svojega očeta sovladarica in soproga svojega, šele 13 letnega brata Ptolomeja XII. Dionizija. Vurhi tega mladoletnega kralja, Pothinos, Ahilej in Teodot so prevzeli upravo države v svoje roke in so pregnali Kleopatru, katero so obdžili, da streže svojemu bratu po vladarski kroni. Kleopatra je nato zbrala vojsko v Siriji, Ptolomej pa je taboril blizu Peluziona, da bi odbil vpad Kleopatre. Prav tedaj pa je prišel Cezar v Egipt. Zahteval je od Kleopatre in Ptolomeja, da naj razpustita svoji armadi in naj se njemu podvržeta. Kleopatra se je spočetka pogajala z njim po posredovalcih, a nato se je osebno pojavila pri Cezarju in sicer tako, da je prišla ponoči preoblečena in vsa zadržita k njemu v kraljevski grad v Aleksandriji. Cezarju se je deloma zamislila, deloma pa ga je omamila njena lepota in očaralo njeno vedenje, tako da si ga je Kleopatra povsem pridobila. Izjavil ji je, da soglašajo z oporoko njenega očeta. Ko je leta 47 pred Kr. Ptolomej padel v bitki z njim, je Cezar Kleopatru in njenemu drugemu mladoletnemu bratu Ptolomeju XIII., ki se je Kleopatra z njim poročila, izročil vladarstvo, ki ga je ona seveda sama vodila. Po končani vojni je Kleopatra zadržala Cezarja še več mesecev v Egiptu in je prirejala v Aleksandriji njemu v čast razkošne pojedine in zabave. Celo odpeljala se je z njim na prekrasni ladji po Nilu, da bi mu razkazala lepote svoje države. Njen sin, ki ga je rodila l. 47 pred Kr., je dobil ime po Cezarju in se je imenoval Cezarion. Leta 46 pred Kr. je prišla celo sama v Rim, kjer je bivala v Cezarjevem vrtu in je bila sprejeta v družbo Cezarjevih prijateljev, nakar je postala zaveznica rimskega ljudstva.

V vojnah, ki so izbruhnile po Cezarjevi smrti, je podpirala triumvirje. Vendar jo je dal Antonij, Cezarjev naslednik, l. 41 poklicati k sebi na odgovor. Prišla je k njemu, toda ne kot obdolženka, marveč kot boginja ljubezni Afrodita. Brž je znala omrežiti tudi Antonija, ki si ji je popolnoma vdal. Kleopatra ga je tako omamila, da Antonij ni bil nič več sposoben za vladarske posle. Bival je večidel v Aleksandriji pri Kleopatru in je od tu kar samovoljno odredjal o usodi svojih pokrajin na vzhodu. Več teh pokrajin je podaril otrokom Kleopatre.

Po bitki pri Actiumu je skušala Kleopatra omrežiti tudi Oktavijana, Antonijevega naslednika. Ker se ji pa to ni posrečilo, ni marala biti v posmeh zmagovalcev in je končala samovoljno svoje proslulo življenje tako, da si je dala strupeno kabo na roko in je tako zastrupljena umrla. Še zdaj ima kača naofarka ime »Kleopatrina kača«.

Za dobro voljo

- »Gospod doktor, koliko sem dolžan?«
- »80 lir za obiske, 100 pa za zdravlila.«
- »Tukaj, izvolite, 100 lir za zdravlila.«
- »In za obiske«
- »Te bom pa vrnil drugi teden.«

Siromak zbira ostanke cigaret (šike). Ko jih sešteje, jih je vprav 49. Iz sedmih napravi eno svaščico. Koliko jih bo imel od vseh 49 ogorkov?

»Sedem.«

»Ne; osem. Kajti, ko bo teh sedem spravil v dim, bo iz ostankov zvil še eno »dišečo«.

ste izginili z mojim prijateljem.« »Dobro, a zdaj sem pripravljena, da vam sledim, kamor me peljete. Neumna sem, razumete. Neumna v svoji romantični zaverovanosti! Pojdila! Peljite me, kamor hočete.« — Toda ... v tem trenutku ...

Odbil je. Zdaj bi bilo preveč celo za dekle, boli izvedeno v takih stvareh, kot je Lauretta. Toda inženir štev. 1 razlaga in razlaga: nujen opravek, ma, ki ga ne more preložiti, lahko se bosta videla nocoj ali pa jutri.

»Dve ali tri ure.« obljuje končno. »Niti minute več. Sicer pa mi lahko tudi telefonirate, da se bom podvil. Tukaj je moja posetnica: Ing. Robert Restelli. Nekaj korakov od tod stanujem: Ulica Sloge 5. Telefonska številka ... Kaj vam je zdaj? Zakaj me tako gledate?«

Lauretta je izgubljala živce. »Kako?, kako se pišete?« — »Restelli. Inž. Robert Restelli ... Zakaj? Kaj pomeni vse to? Gospodičar!«

Toda Lauretta je že zbežala. Dan samih begov je to. Teče, toda v hipu se ustavi in pri-teče nazaj. »In oni prijatelj? Kako se piše vaš prijatelj?« — »Danilo. Danilo Mariani ... Zakaj sprašujete?« — »Naslov ... je začela Laura. »Naslov za božjo voljo?« — »Toda, kaj se dogaja? Garibaldijeva ulica 2 ... Ali lahko zvem, zakaj gre? Gospodičar! ...«

Pa jo ujemi, če moreš! Krila ima ta deklica, ki se je šele včeraj zavedla ljubezni in ki jo moramo prav zaradi tega razumeti in ji odpustiti ... Prva ljubezen! Toda, vi se šalite? Uro pozneje nima mož v tretjem nadstropju Garibaldijeve ulice 2 nič več deset in trideset vročine, ki mu ni vstopila, da bi šel na sestanek, pač pa je ima dekle zaradi ljubezni štirideset. Vročina, ki postaja nevarna, kajti ta posrečeni Danilo ves čas ponavlja: »O moj Bog, kako sem srečen! Torej je le res, da si to ti, moja Lauretta? In če pomislim, da bi te skoraj izgubil ... pa tako neumno: pomisli — izkazno posetnico, ki je padla iz moje listnice, mi je dal Robert na izletu, da bi še njegovo poleg svoje dal potroiti za letos.«

(Mario Brncacci.)

Severna Afrika. Množica angleških vojnih ujetnikov čaka, da jih bodo odpeljali v zaledjje.

Dva inženirja sta preveč

»Seveda, ti neumnica, ki take stvari preveč resno jemlješ! Izberi si tistega, ki ti bolj ugaja, na ostalo se pa ni treba ozirati.«

Rdečelaska se je začela smejati in s težavo nadaljevala: »Stori tako ko jaz: razumem se z vsemi, posebne pozornosti pa ne posvetim nikomur. Ali pa obratno. Vse urejam tako, kot mi vleva trenutno razpoloženje srca.«

Toda z Lauretto ni tako. Življenje, ki ji dosedaj še ni poklonilo niti ene ljubezni, jo je zdaj na lepem zasulo kar z dvema hkrati. Preveč razburjenja jo je nenadoma obšlo; sicer se pa tudi ni znala primerno opredeliti in se sukati v gotovih mejah. Vse preveč resno je pojmovala take zadeve in tako izgubila čut uravnovešenosti. Končno pa je šlo le za malenkostne ljubezenske zgodbe brez vsakega pomena. Udeležila se je skupinskega izleta in že od jutra dalje sta ji dvorila dva inženirja. Občutek, ki jo je navdajal, se ji je zdel najsilnejši izmed vseh, ki sploh obstojajo. Že je smatrala za popolnoma resne vse izjave obeh mladih dvorljivcev, že ju je videla pri dvoboju ali vsaj v prepripi za posest njenega srca. Prav trdno je bila uverjena, da je postala osrednja oseba velikega ljubezenskega romana.

Prav gotovo bi tako razmišljala še naprej, če je ne bi prišel iskat eden izmed oboževalcev, inženir štev. 2. Stala je nekoliko proč od ostalih, ki so se odpravljali v gostilno na kosilo.

»Kaj pa vendar delate tukaj sami? Zakaj ne greste noter z ostalimi?« — »Že grem ...« — »Ste utrujeni. Pridite, greva na kratek sprehod. Notri so itak preglasni.« — Veselo jo je mladi, simpatični mož prijel pod roko. Mnogo se je razlikoval ta črnolasec od onega drugega, inženirja štev. 1. — »Torej ... Ste ali niste prepričani, da mi ugajate na prvi mah?« — »A če niti ne veste, kako mi je ime!« se je uprla Lauretta. — »Oprostite,« je odvrnil mladi mož v emehu. »Ali moram vedeti, da se ime-

nujete Lauretta, da me boste razumeli, ali mi ugajate ali ne? Lahko bi se imenovali Georgija ali Amalasunta, vaše ime bi bilo popolnoma brezpomembno. Kar je važno, je to, da mi ugajate. Da mi ugajate na prvi mah!«

Spet! Zdaj je bila Lauretta trdno sklenila, da mu tako stare besede prepove, a nekaj jo je od trga odvrglo. Počasi in tiho ji je inženir spetal: »Ugajate mi. Ugaja mi vaša mirna in domačnostna ljubkost, vaše izbrano izražanje, čistost, ki odseva iz vaših oči.« Lauretta, ki je toliko sanjala o takih hbesedah, je začela omahovati: mladi inženir štev. 2 je poljubljal njene ustnice, ki vedo za mlade in stare zadeve, kot okolica, ki jo obdaja.

Koliko časa je preteklo od tedaj, ko je poslušala najslajše besede tega in sploh vseh svetov? Ena ura, dve ... Zdaj korenjak s sladkim glasom spi. Dobro kosilo, utrujenost zaradi hoje in sonce so ga prevzeli: inženir štev. 2 spi na sveži travi poleg Laurette.

Kako neki je ime inženirju štev. 2? Vsi ga kličejo za inženirja in to zadostuje, prav tako kot onega drugega, plavalaskega inženirja št. 1, ki jo sedaj gotovo išče in ji očita, da ga je izdala. Morda mu je ime Julij ali Ludvik? Iz notranjega žepa v suknjiču gleda usnjena listnica: bog vedi, kaj vse je v njej. Hitro stegne Lauretta roko in privleče na dan listnico, iz katere pada posetnica. Bere: »Združjenje profesoristov in umetnikov. Ing. Robert Restelli, Ulica Sloge 5, Milano.«

Robert ... kako lepo ime! Brž je spravila listnico nazaj v žep. — »Ali sem spal?« — »No ja, malo.« — »Zelo netaktno je bilo to z moje strani. Toda ti mi boš oprostila, ali ne?« — Trenutek na to so ostali izletniki prihrumeli dobre volje iz gostilne; malo pozneje sta bila Lauretta in inženir št. 2 sredi vesele družbe.

Osem ... Osem in dvajset minut ... Devet. Robert se ves ta čas ni pokazal. Potrta in žalostna je Lauretta odšla v hišo, potem ko se je že od pol osmih dalje sprehajala. »Majhna

zgodbica,« je dejala sama pri sebi. Nič drugega kot eden izmed načinov, da postane izlet prijeten: ljubezen za pol dneva.

Morda pa je Robert pozabil uro in kraj setanka? Takoj po prihodu ostalih tovarišev ni bilo mogoče, da bi se še sestala sama. Zdaj so klicali enega sem, drugega tja, tako sta bila ločeno drug od drugega in sta se videla šele na vlaku. Robert ji je še od daleč klical: »Na svidenje jutri. Upam, da prideš!«

Gotovo, saj danes on ni prišel, ona pa je. »Hudobnež,« je mislila sama pri sebi. Morala bi nastaviti mrežo onemu drugemu, inženirju štev. 1. Stokrat bolj resen je in ne bi tako hitro izginil, kot je ta. Njemu, da, njemu, bi morala vreči mrežo. Zdaj bi se morda sprehajala roko v roki pod košatimi drevesi.

Ponoči je Lauretta zelo slabo spala in naslednji dan s težavo stenografirala. Po končani službi je šla, kamor so jo nesle noge, čeprav je stanovala čisto na drugem koncu Milana. — Kam jo je vodil njen izdajalski korak, ta počasni korak, ki je prav dobro vedel, kam jo žene srce. — Ulica Sloge 5. —

Če bi šla k Robertu? Nič slabega ne bi bilo. Lahko bi rekla ... Nič, nič ni rekla in po kratkem oklevanju je Lauretta vstopila: »Inž. Robert Restelli?« — »Prvo nadstropje, desno.« je odgovorila hišnica, »toda sedaj ga ni doma. Pač pa je doma njegova žena.« — »Kaj?« je zajec-ljala Lauretta. »Kdo?« — »Gospa ... žena inž. Restelli.« — »Ah, žena! ...«

Zbežala je. On pa oženjen! Neumnica! In ona ga je hotela iti iskat, ker ni hotela izgubiti službi in se je čakala že dvainvajset let. No, ljubezen! Prišla je, končno. Oženjen! Morda ima otroke ... Zlobnež, stokrat zlobnež! Vsa zmedena se je ustavila. Kdo jo kliče? Onj drugi: inženir štev. 1! — »Gospodičar, kaj se vam je zgodilo, Vam je slabo?« V trenutku se je Lauretta streznila in iz ene skrajnosti stopila v drugo. »Da, slabo mi je ... Zelo slabo. Peljite me proč, kamor koli hočete! Ali mi niste včeraj dvorili? ...« — »Da, toda nenadoma

Miklova Zala

SPISAL DR. J. SKET. R. K. E. GODEC

253.

Največjo pogumnost in odločnost med vsemi je kazala nesrečna Zalika. Bila je očetu Serajniku in vsem v zaklonišču velika pomočnica. Sprva ni spavala v skalnati votlini, temveč pred vodom pri straži. Po cele noči ni zatisnila očesa, da ne bi prezrla kakšne nevarnosti, ki grozi pribežnikom.

254.

Objokavala je vedno svojo žalostno usodo. Molila je k Bogu, naj pomaga revnim kristjanom iz te velike stiske in nadloge. Zlasti ga je prosila, da naj obvaruje njenega ženina Mirka nesrečne pogube in z njim vse one, ki so se zaupali njegovemu pogumu in vodstvu.

255.

Z rosnimi očmi se je Zalika ozirala tja na Gradišče, kjer se je bojeval njen mož in ženin. Nobenega sporočila še ni imela od njega. Ali je živ, ali mrtev? Morda so ga že ujeli Turki in ga mučijo do smrti. V takih žalostnih mislih je začela nesrečna žena tiho moliti za njegovo dušo.

Najvišje cene na živilskem trgu

Po dogovoru z zastopnicami in zastopniki konsumentov, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad Visokemu Komisariatu spet predložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani ter jih je ta odobril.

Z odlokom VIII-2 št. 2089-14 Vis. Komisariata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene od ponedeljka 7. julija 1942-XX zjutraj dalje, dokler ne izide nov cenik.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati so naslednje:

Kislo zelje na drobno 3 L; kmečko kislo zelje 2,50; kisla repa 2; nova repa 1,50; ohrovt 3,50; kariofiol 5; buče 1,50; bučke 4,50; kumare 8; stročji fižol 4,80 grah 4,50; kolerabice 3; rdeča pesa 3,50; rdeči korenček brez zelenja 3,50; črna redkev 1,50; redkvice 3; osnaženi hren 4; šopek zelenjave za juho 0,25; petršilj 4; por 3; zelena 4; čebula 2,50; šalota 5; česen 7; glavna solata 3; radič 3; špinata 4; beluš 8; rabarbara 4; novi krompir 3; češnje hrustavke 6; navadne češnje 5; vrtnice in gozdne jagode liter 8; borovnice 4; liter suhih bezgovih jagod 8; kilogram suhega šipka 8; kg svežega lipovega cvetja 10; kg suhega cvetja 20; jajca 1,75 kom.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozorjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker je za iz drugih pokrajin uvoženo blago v veljavni cenik za zelenjavo in sadje št. 17 na zelenem papirju. Posebno pa opozorjamo prodajalce in proizvajalce, da mora biti po teh cenah napredaj vee blago zdravo, otrebljeno in v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Vsa površina mora biti enaž-

na in oprana, vendar pa ne več mokra, pač pa sveža.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene pri vsem v ceniku navedenem blagu ne samo na Vodnikovem in Pogacarjevem, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah, na Viču, na Sv. Jakoba trgu in v Šiški, enako pa sploh pri vseh prodajalcih in prodajalcih po vsej mestni občini Ljubljanski.

Ker so na prodaj začeli prinašati tudi nezrelo sadje, nam pač ni treba ponavljati da sme biti napredaj samo zrelo sadje, prav tako pa tudi samo zreli krompir. Pri tem pa opozorjamo, da mora tržni urad zapleniti vse nezrelo sadje in sploh vse zdravju škodljivo blago.

Moderni ženski klobuki

Modes

»Hvala, gospodična! Ne morem ga rabiti, ker je preveč podoben pravemu blobuku!«

Ribe, omotične od bomb

Prebivalci jutlandskega pristanišča Skagena so dobili za nekaj dni zastoj kosilo. Ribe, ki so brčkone postale omotične od kake povodne bombe, je voda prinesla v luko. Prebivalci so lahko naložili rib po mili volji. Lovili so jih z mrežami, vedri in tudi kar z golimi rokami.

Stekleni zvonovi

V nekem češkem obmejnem mestu, kjer je zelo razvita steklarska obrt in industrija, so sklenili viliti nove zvonove za svojo župnijsko cerkev iz stekla. Steklarna zmes bo zelo trda in bo po zatrtjevanju strokovnjakov imela tudi lep zvok. Če se bo poskus obnesel, bodo pričeli vlivati steklene zvonove tudi za druge cerkve na Češkem in Moravskem.

Malioglasi

V malih oglaših velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0,30, pri ženitovanjskih oglaših je beseda po L 1, pri vseh ostalih malih oglaših pa je beseda po L 0,60. Davek se računa posebej. — Male oglašje je treba plačati takoj pri naročilu.

Kupimo

Steklenice

četudi od olja, petroleja in slično, kupi: Sever & Komp., Ljubljana.

Električno hladil. omario

»Frigidaire«

rabljeno, kupimo. Ponudbe z navedbo cene upravi »Slov.« pod št. 2923. k

Službe

Iščete:

Prevoze

v Italijansko in nemščino opravlja strokovnjak. Vprašati: telef. št. 23-67.

Mlad inteligent

sposoben, vesten, izobražen, želi zaposlitve. Cenj. ponudbe pod »Takej« na »Slov.« pod št. 2919. a

Službe

Dobro:

Dobro kuharico

iščem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 2904. b

Služkinja

katera je zmožna opravljati vsa hišna dela, se sprejme. Naslov v upravl. »Slov.« pod št. 2918. b

Oglašujte v edino uspešnem dnevniku »Slovenca«! Kupujte pri naših inserentih

Prodamo

Mlatilnico

prevozno »Ježek«, na močerni pogon, proda Sever & Komp., Radovna vas. Informacije: Sever & Komp., Ljubljana.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

Največji argentinski film. Velika drama ljubezni in odpovedi

Madreselva

LIBERTAD LAMARQUE-UGO DEL CARRIL

KINO MATICA - TEL. 22-41

Nadaljevanje odličnega orientalskega filma

CAPITAN TEMPESTA

Leon Damaščan

(po vsebini samostojen film)

V glavnih vlogah: Carlo Ninchi, Doris Duranti, Carla Candiani in drugi

KINO UNION - TEL. 22-21

Na bienalu v Venezueli s prvo nagrado nagrajeni vefilm

Obleganje Alcazarja

v glavnih vlogah: Fosco Giachetti, Maria Denis in Mireille Bain

KINO SLOGA - TEL. 27-30

VSEM, KI STE GA POZNALI, SPOROČAMO, DA NAS JE PO HUDEM TRPLJENJU ZA VEDNO ZAPUSTIL, PREVIDEN S TOLAZILI SV. VERE, PREDRAGI NEPOZABNI OČE IN STRIC, GOSPOD

IGNACIJ RUS

OKRAJNI TAJNIK V POKOJU

NA NJEGOV ZADNJI DOM, GA BOMO SPREMILI V NEDELJO, DNE 5. JULIJA OB 17. URI IZ KAPELICE SV. ANDREJA NA ZALAH, NA POKOPALIŠČE PRI SV. KRIZU.

LJUBLJANA, ZAGREB, ČRNOMELJ, DNE 3. JULIJA 1942.

ZALUJOČI OSTALI

Giovanni Verga:

7

Tone Nevolja

Roman.

»Teh pa ne kličejo na odgovor za to, kar jedo!«

»Ti si mi pa všeč!« je odgovoril Leseni zvon: »ti tu, ki stražijo imetje poštenjakov, so mi všeč!«

»Če bi ga na skrivaj vzeli v roke, bi tudi on vstopil v stranko!« je pri sebi govoril don Giammaria, trkajoč na hišna vrata. »Vsi so tola tatov!« in godrnjal je dalje, s trkalom v roki, sledeč z nezaplajivim pogledom naredni-kovim korakom, ki so se izgubljali v temi, proti krčmi in razmišljujoč, zakaj neki hodi oni ču-vat koristi poštenjakov v okolico krčme!

Toda boter Tine je vedel, zakaj je don Mi-hael hodil čuvat poštenjakov v okolico krčme, ker je po cele noči prežal za brestom tam blizu, da bi ga odkril; in imel je navado reči:

»Hodi tja, da bi na skrivaj klepetal s stric-em Santorom, očetom Santuzze. Oni, ki jedo kraljevi kruh, morajo vsi vohuniti in vedeti za dejanje in nehanje vsakogar. v Trezzi in povsod drugod in stric Santoro, slep kot je, da se zdi na vratih krčme kot netopir na soncu, ve vse, kar se dogaja v vasi in bi nas lahko posamezno po imenu poklical, da le sliši našo hojo. Ničesar pa ne vidi samo takrat, ko gre massaro Filip molit Rožni venec s Santuzzo in tedaj je on pravi biser straže, boljši, kot če bi mu z rob-cem zavezali oči!«

Ko je Maruzza slišala biti eno uro po pol-noči, se je kar se da urnih nog vrnila domov, da bi pogrnila mizo; botre so se pomale raz-hajale in ker je tudi vas že zazibaval spanec, je bilo čuti morje, kako smrči tam blizu, na kraju uličice in od časa do časa je puhnilo, kot

človek, ki se obrača in preobrača po postelji. Samo tam doli pri krčmi, kjer je bilo videti rdečo lučko, je hrup še dalje trajal in slišati je bilo vpitje Roka Spatu, ki je vse dni pra-znoval:

»Boter Rok ima veselo srce,« je čez malo časa dejal s svojega okna Alfio Muha, ko se mu je zdelo, da doli ni nikogar več.

»Oh, še ste tam, boter Alfio,« je odvrnila Mena, ki je ostala na hodniku, da bi čakala na deda.

»Da, tu sem, botra Mena; tu baš jem mine-štro; kajti, ko vas vidim vse pri mizi ob luči, se mi zdi, da nisem tako sam, da mi celó tek uhaja.«

»Ali vi nimate veselega srca?«

»Eh! da ima človek veselo srce, je treba toliko stvari!«

Mena ni ničesar odgovorila in po zopetnem kratkem premolku je boter Alfio dodal:

»Jutri grem v mesto zaradi tovara soli.«

»Ali boste šli tudi za Vse svete?« je vprašala Mena.

»Bog si ga vedi; letos je tistih par orehov čisto segnilo.«

»Boter Alfio gre v mesto, da bi si tam po-iskal neveste,« je odvrnila Nunziata z nasprot-nih vrat.

»Ali je res?« je vprašala Mena.

»Eh, botra Mena, kot bi ne imel drugega opravka; v moji vasi je dosti deklet po moji želji, ne da bi jih šel daleč iskat.«

»Poglejte, koliko zvezd mežika tam gori!« je po kratkem premoru odvrnila Mena. »Pravi-jo, da so to duše iz vic, ki gredo v nebesa.«

»Čujte!« ji je dejal Alfio, potem ko je tudi on pogledal zvezde, »vi, ki ste sveta Agata, kadar boste sanjali srečno terno, povejte mi jo, da bom stavil nanjo svojo srajco in tedaj bom lahko mislil na to, da bi se oženil...«

»Lahko noč!« je odgovorila Mena.

Zvezde so mežikale močnejše, kot da bi se

vžgale in nad čermi so se iskrili »Trije kralji,« z rokami prekrizanimi kot sveti Andrej. Na kraju uličice je smrčalo morje, čisto polagoma in v dolgih presledkih je bilo čuti ropot voza, ki je v temi peljal mimo, poskakujoč po ka-menju. Peljal je v svet, ki je tako velik, da če bi človek vedno hodil in hodil, podnevi in po-noči, ne bi nikdar prispel do kraja. In vendar so bili ljudje, ki so hodili po svetu ob tisti uri ter niso ničesar vedeli o botru Alfio, ne o »Pre-vidnosti, ki je bila na morju, ne o prazniku Vseh svetih. Tako je mislila Mena na mostovžu, čakajoč na deda.

Preden je zaklenil vrata, je ded še dvakrat trikrat stopil na mostovž, da bi pogledal zvez-de, ki so bleščale bolj kot po navadi in nato zagodrnjal: »Grenko morje!«

Rok Spatu se je drl na vratih krčme, pred lučko. »Kdor ima veselo srce, vedno poje,« je zaključil gospodar Tone.

III.

Po polnoči je veter pričel razgrajati in stresati oknice, kot da bi bile na strehi vse mačke iz vasi. Slišati je bilo morje, kako rjove okoli čeri, da se je zdelo, kot da bi prišli sku-paj volji iz sejna Svetega Alfia in dan se je kazal bolj črn od Judežve duše. Bila je tedaj grda septembarska nedelja, tistega izdajalskega septembra, ko vas morje napade zavratno kot strel iz puške med indijskimi figovimi drevesi. Vaske barke so bile zvečene na obalo in dobro privezane k velikim kamnom pod pralnice. Za-to so se paglavčki zabavali, da so vpili in žvi-gali, ko so v daljavi videli pluti kako razce-frano jadro, sredi vetra in megle, da se je zdelo, kot da ima vruga na krnu; ženske pa so se križale, kot da bi videle z očmi siromake, ki so bili vkrcani.

Maruzza Dolginka ni govorila nič, kar je bilo primerno, toda ni mogla obstati niti za

trenutek in hodila je venomer sem in tja, po hiši in po dvorišču, da se je zdelo kot kokoš, ki ima znesti jajce. Može so bili v krčmi, ali v Pizzutovi prodajalnici ali pod mesarjevo lopo, da bi gledali kako dežuje, z nosom vperjenim v zrak. Na obrežju je bil samo gospodar Tone, zaradi tistega tovara volčjega boba, ki ga je imel na morju, s »Previdnostjo« in s svojim si-nom po vrhu ter Loccin sin, ki pa ni imel kaj izgubiti in ki na morju ni imel drugega kot svojega brata Manica, na barki z volčjim bob-om. Gospodar Fortunat Cebula je pravil, med-tem ko se je bril v Pizzutovi prodajalnici, da bi ne dal niti dveh grošev za Boštjaneža in Me-nica della Locca, skupaj s »Previdnostjo« in to-vorom volčjega boba.

»Zdaj hočejo vsi trgovati, da bi obogate-li!« je dejal in stisnil ramena. »In potem ko so izgubili mulo, hodijo iskat uzo.«

V krčmi sestre Marieangele Santuzze so se gnetli: tisti pijanec Rok Spatu, ki je vpil in pljuval za deset drugih, boter Tine Gosja no-ga, mojster Turi Zuppidio, boter Rožič, don Mi-hael, narednik carinske straže, s hlačami pod-vitimi v čevlje in s pistolo, ki mu je visela na trebuhu, kot da bi moral iti ob tistem pasjem vremenu lovit tihotapce, ter boter Marijan Po-časné. Tisti slon mojster Turi Zuppidio je za šalo delil prijateljem udarce s pestjo, ki bi ubili vola, kot da bi se imel v roki smolarski bat in tedaj je boter Počasné pričel vpiti in preklinjati, da bi pokazal, da je srčen mož in voznik.

Stric Santoro, zvit v klopčič pod tistim borim nadstreškom pred vodom, je z iztegnje-no roko čakal, da bi šel kdo mimo in bi ga po-prosil miloščine.

»Oba skupaj, oče in hči,« je dejal boter Turi Zuppidio, »si morata prislužiti prav lepih denarcev ob takem dnevu, kot je danes in pri tolikih ljudeh, ki gredo v krčmo.«